Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Møteinnkalling

Utvalg:	**Raet nasjonalparkstyre**
Møtested:	, Grimstad
Dato:	16.10.2026
Tidspunkt:	09:30

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 27/26	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 28/26	Valg av en representant til å skrive under møteprotokollen sammen med styreleder		
ST 29/26	Orienteringer		
	Referatsak		
RS 19/26	Miljødirektoratets tilrådning - Raet nasjonalpark - utredning av organisering av verneområdeforvaltere		2024/11822
	Delegerte saker til forvalter		
DS 24/26	Søknad - Raet nasjonalpark - Arendal - Hove - gjennomføring av åpningsarrangement - Ti på topp Arendal og Grimstad - Bedriftsidretten i Agder		2026/4532
	Referatsak		
RS 20/26	Vedtak - støtte til drift av natur- og kulturhistoriske båtturer - Arendalsuka 2026 - Raet nasjonalparkstyre - administrative saker 2026		2026/406
RS 21/26	Rapport og anmodning om utbetaling - støtte til drift av natur- og kulturhistoriske båtturer - Arendalsuka 2026 - Raet nasjonalparkstyre - administrative saker 2026		2026/406
RS 22/26	Tilbakemelding - Raet nasjonalpark - Grimstad - atferdsregler i skjærgårdsparken - helårs båndtvang		2026/11127
RS 23/26	Vedtak - innvilget tilskudd - Raet nasjonalpark - Arendal - Spornes - rive og gjenoppføre toalett - universell utforming - Raet nasjonalparkstyre		2026/1825
RS 24/26	Tilbakemelding - Raet nasjonalpark - Grimstad - atferdsregler i skjærgårdsparken - helårs båndtvang		2026/11127
RS 25/26	Vedtak opphevet - Raet nasjonalpark - sikring av friluftslivsområder 2025 - 2030 - innfallsporter - risikotrær - Raet nasjonalparkstyre		2026/9
RS 26/26	Spørsmål til oppheving av vedtak - sikringshogst - Raet nasjonalpark - sikring av friluftslivsområder 2025 - 2030 - innfallsporter - risikotrær - Raet nasjonalparkstyre		2026/9
RS 27/26	Vedtak opphevet - Raet nasjonalpark - Arendal - innfallsport Hoveodden - ettergodkjenning av utførte tiltak 2024 - rydding av vegetasjon ved gapahuk		2026/1823
RS 28/26	Vedtak opphevet - Raet nasjonalpark - Hoveodden - tiltak for å ivareta innfallsporten - vedlikehold - rydding - slått - motorferdsel - Hoves Venner		2025/3324
RS 29/26	Tilbakemelding på svar - Raet nasjonalpark - Grimstad 57/293 - Sømsveien 150 - felle bøketrær nær tomtegrense		2025/10949

RS 30/26	TIldeling av midler 2025 og 2026	2026/11633
RS 31/26	Begrunnelse for tildeling av midler- Oppegård mur og tradsjonshåndverk AS	2026/11634
RS 32/26	Henvendelse - representanter m.m. - Raet nasjonalparkstyre - Rådgivende utvalg 2026	2026/408
RS 33/26	Innspill ifm. faglig gjennomgang - Raet nasjonalpark - forvaltningsplan	2022/7571
RS 34/26	Foreløpig svar - representanter m.m. - Raet nasjonalparkstyre - Rådgivende utvalg 2026	2026/408
RS 35/26	Tilsvar til innspill fra Agder Bondelag ifm. faglig gjennomgang - Raet nasjonalpark - forvaltningsplan	2022/7571
RS 36/26	Invitasjon til nettmøte - Raet nasjonalparkstyre - kompensasjon til kommuner med arealer båndlagt av vern	2026/10436
ST 30/26	Foreløpig rapport økonomi 2026	2026/406
ST 31/26	Eventuelt	
ST 32/26	Tidsbruk - Møtehonorar	

Miljø-
direktoratet

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Trondheim, 03.09.2026

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
	2025/5713	Ingrid Moe Dahl

Tilrådning om ny organisering av verneområdeforvaltere

Vi viser til oppdrag om utredning av verneområdeforvaltere i tildelingsbrev for Miljødirektoratet 2025. Vi har utredet en ny organisering av verneområdeforvaltere med formål å styrke forvaltingen av verneområdene.

Forslaget var på høring hos verneområdestyrene, statsforvalterne og STAF i perioden 13. april til 22. mai 2026. Med få unntak har samtlige høringsparter gitt høringssvar. Vår tilrådning er deretter justert noe som følge av innspillene.

Vi foreslår en ny organisering av forvalterne samt tiltak som skal føre til en mer helhetlig forvaltning av verneområder gjennom å bedre forholdene for veiledning og faglig oppfølging, bedre fordeling av oppgaver og mer lik organisering av forvalterne. Vi tilrår å samle forvaltere i større enheter enn dagens løsning. Dette gjør vi ved å samle stillingene i færre embeter slik at det blir tilstrekkelig mange stillinger til å understøtte egne seksjoner for forvaltning av store verneområder.

Gjennomføring av vår tilrådning vil kreve tilføring av økte ressurser til forvaltningen av de store verneområdene. Vi mener dette er nødvendig for å oppnå målsetningene for oppdraget. Forslaget vil samtidig effektivisere dagens forvaltning ved en bedre utnyttelse av eksisterende forvalterressurser på tvers av sekretariat og føre til en betydelig forenkling av informasjonsflyt mellom overordnede forvaltningsmyndigheter og sekretariat. Forslaget vil frigjøre kapasitet hos embeter som ikke lenger har arbeidsgiveransvar. Det vil også bidra til bedre kapasitet hos embetene som videreføres som arbeidsgivere da en ny seksjonsleder vil overta personal- og fagansvar.

Oversendelsen består av vår tilrådning. Vedlagt er oppdragsteksten, høringsdokumentet og alle høringssvar. I tillegg legger vi ved en liste over knutepunkt som er oppdatert etter høring.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust	Terje Qvam
avdelingsdirektør	seksjonsleder

Miljø-
direktoratet

Kopi til:

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statsforvaltaren i Vestland	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Statsforvaltaren i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	Postboks 325	1502	MOSS
Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
STATSFORVALTERENS FELLESTJENESTER	Postboks 504	4804	ARENDAL
RAET NASJONALPARKSTYRE	Postboks 504	4804	ARENDAL
Verneområdestyret for Setesdal vesthei, Ryfylkeheiane, Frafjordheiane	Postboks 504	4804	ARENDAL
VERNEOMRÅDESTYRET FOR OKSØY-RYVINGEN OG FLEKKEFJORD LVO	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Dovrefjell nasjonalparkstyre	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet	Statsforvalteren i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Langsua nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Nasjonalparkstyret for Reinheimen	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Sølen verneområdestyre	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsvernområde		6404	MOLDE
Lofotodden nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405	8002	BODØ
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	c/o Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405	8002	BODØ
Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Nordland Postboks 1405	8002	BODØ
MØYSALEN NASJONALPARKSTYRE	STATSFORVALTEREN I NORDLAND Moloveien 10	8003	BODØ
Vega verneområdestyre	v/Statsforvalteren i Nordland Postboks 1405	8002	BODØ
Hallingskarvet nasjonalparkstyre	Postboks 325	1502	MOSS
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre	Postboks 325	1502	MOSS
Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat	Postboks 325	1502	MOSS
VERNEOMRÅDESTYRET FOR LYNGSALPAN LANDSKAPSVERNOMRÅDE	c/o Fylkesmannen i Troms Postboks 6105 Stakkevollan	9291	TROMSØ
Verneområdestyret for Nordkvaløya-Rebbenesøya	Postboks 700	9815	VADSØ

Nasjonalparkstyret for Reisa og Ráisduottarháldi	Postboks 700	9815	VADSØ
ROHKUNBORRI NASJONALPARKSTYRE	Postboks 137	9365	BARDU
SEILAND NASJONALPARKSTYRE	Statsforvalteren Troms og Finnmark Postboks 700	9815	VADSØ
STABBURSDALEN NASJONALPARKSTYRE	c/o Statsforvalteren i Troms og Finmark Postboks 700	9800	VADSØ
VARANGERHALVØYA NASJONALPARKSTYRE	c/o Statsforvalteren T og Finnmark Postboks 700	9815	VADSØ
VERNEOMRÅDESTYRET KVÆNANGSBOTN OG NAVITDALEN LVO	Postboks 700	9815	VADSØ
Anárjohka nasjonalparkstyre	v/Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Pb. 700	9815	VADSØ
Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen LVO	Postboks 700	9815	VADSØ
ÅNDERDALEN NASJONALPARKSTYRE	Postboks 700	9815	VADSØ
Styret for Lopphavet marine verneområde			
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Verneområdestyret for Trollheimen	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Færder nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, Pb. 2076	3103	TØNSBERG
Jomfruland nasjonalparkstyre	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Verneområdestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Breheimen nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Folgefonna nasjonalparkstyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Jostedalsbreen nasjonalparkstyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Naustdal-Gjengedal verneområdestyre	c/o Statsforvalteren i Vestland, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Nærøyfjorden verneområdestyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Stølsheimen verneområdestyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Ålfotbreen verneområdestyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
STIFTINGA GEIRANGERFJORDEN VERDSARV	Gjørvahaugane 35	6216	GEIRANGER

Vedlegg

1 Miljødirektoratets tilrådning om ny organisering av verneområdeforvaltere

2 Vedlegg 1. Oppdrag til Miljødirektoratet - utredning om verneområdeforvaltere

3 Vedlegg 2. Høringsdokumentet

4 Vedlegg 3. Høringsinnspill

5 Vedlegg 4. Oversikt over dagens forvaltningsknutepunkter

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

NORGES BEDRIFTSIDRETTSFORBUND
Ullevål Stadion Postboks 5000
0840 OSLO

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/4532-3 432.3 **Deres ref.** **Dato** 09.04.2026

Søknad - Raet nasjonalpark - Arendal - Hove - gjennomføring av åpningsarrangement - Ti på topp Arendal og Grimstad - Bedriftsidretten i Agder

Vedtak
Forvalter, etter delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde, gir tillatelse til arrangementet etter søknad med hjemmel i verneforskriften § 7. Det gis tillatelse til midlertidige installasjoner, oppsett av stativ og midlertidige fester og motorisert ferdsel jf verneforskriften § 4.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:
- Arrangementet skal gjennomføres som omsøkt den 2.5.26.
- Øvrig ferdsel i området skal ikke hindres
- Hele området benyttet av publikum skal ryddes i etterkant.
- Det kan legges ut en midlertidig klopp/overgang over bekken ved behov.

En enkel rapport som oppsummerer arrangementet skal sendes til nasjonalparkstyret v/forvalter i etterkant.
Dersom arrangementet skal gjentas ber forvaltningen om en søknad om flerårig tillatelse.

Klage på vedtak
Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre

Saksopplysninger
Hølenkoret besøker Arendal Herregaard og ønsker i den anledning å gjennomføre en konsert i «Amfiet» på Spornes den 2.5.26.

Det er 50 personer i koret, og det er vanskelig å anslå antall tilskuere, men ca 200. Konserten foregår i tidsrommet kl 12-13. Kontaktperson for Hølen Koret: Hølenkoret c/o Anne Juell, Sole Allé 30, 1540 VESTBY.

Hjemmelsgrunnlag

Verneformål – forskrift
Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.*

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:
Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.
I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.
I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Verneforskriften har følgende nedfelt;
§ 7.*Ferdsel og friluftsliv*
All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner på land og i sjø.
Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.

Større arrangementer krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til større arrangementer når det ikke er i strid med verneformålet.
I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde av 16.12.17 gis det retningslinjer for arrangementer.

Arrangementer:
Hva er et arrangement? Et arrangement kan være en forestilling, en konsert, en festival, et stort møte, et idrettsstevne/leir eller lignende. Det er med andre ord mange typer arrangementer. Et arrangement, uansett hvilken type arrangement det er, har gjerne noen fellestrekk og det mest sentrale fellestrekket er: Arrangøren ønsker å samle flere mennesker, på et eller flere steder, og disse menneskene skal delta eller oppleve noe sammen. Ofte vil arrangementer avhenge av en form for tilrettelegging; informasjon/skilting, søppelhåndtering, midlertidige installasjoner osv.

Krav til arrangementer

Arrangementer skal være kortvarige og ikke legge unødig beslag på, eller vesentlig hindre andre besøkende i nasjonalparken. Fare for forsøpling, slitasje støy og forstyrrelse vil også være avgjørende for om et arrangement kan gjennomføres.

Arrangøren skal alltid ha en ansvarlig søker som står ansvarlig for at vilkår til dispensasjonen følges opp før, under og etter arrangementet.

Flerårige tillatelser
Unødvendig regulering og kontroll av aktiviteter skal unngås. Faste arrangementer bør derfor kunne få flerårige tillatelser hvis det ikke oppstår konflikter i forhold til naturmiljøet.

Arrangementer som alltid krever tillatelse
Ofte vil det være en sammenheng mellom omfanget av den organiserte aktiviteten og faren for skade på naturmiljøet. Følgende typer arrangementer krever alltid tillatelse:
Grupper med minst 100 deltagere. Skoleklasser på tur omfattes normalt ikke av denne regelen.
Arrangementer med færre enn 50 deltagere, når aktiviteten planlegges gjennomført minst tre ganger pr. år på samme sted. Alminnelig turaktivitet i mindre grupper i regi av familie og venner krever likevel ikke tillatelse etter denne regelen.
Arrangementer som har behov for midlertidige installasjoner som f.eks.: telt, skilt, gjerder, søppelhåndtering osv.
Teltleirer med minst 10 telt.

Naturmangfoldloven
Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften.

Vurdering
Verneverdiene i dette området er i godt dokumentert gjennom verneprosessen og naturdatabaser, og det er forekomster av truete arter av planter, fugl og insekter. Disse er vurdert å ikke bli negativt påvirket av tiltaket, ettersom det allerede er betydelig ferdsel i området. Det er ikke andre hensyn som gjør seg spesielt gjeldende i det aktuelle området, og konsert er søkt til et areal med tilførte fyllmasser.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold og effekter av omsøkte tiltak, jf. nml. § 8, anses på bakgrunn av dette som godt, og føre-varprinsippet i nml. § 9 tillegges derfor ikke vekt i vurderingen.
Økosystemtilnærming og samlet belastning (nml. § 10) er vurdert til å være av begrenset omfang da tiltaket er midlertidig og ikke anses å forhindre ferdsel i området.
§ 12 i nml. vurderes ivaretatt med vilkår i tillatelsen om forsvarlig drift og opprydding.
Eventuelle kostnader ved miljøforringelse, skal bæres av tiltakshaver, jf. nml. § 11.
Forvalters vurdering er at omsøkt tiltak ikke påvirker verneverdier eller strider mot vernevedtakets formål.

Tiltaket vurderes å være planlagt på en hensynsfull måte som både ivaretar sjøfugl og ferdsel i området.

Konklusjon
Forvalter anbefaler at søknaden gis tillatelse som omsøkt

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD

AGDER fylkeskommune

STATSFORVALTEREN I AGDER
Postboks 504
4804 ARENDAL

Dato: 31.08.2026
Vår ref: 26/47019-2
Deres ref: 2026/406-13
Saksbeh.: Hans Christian Lund

Svar på søknad om støtte til drift av natur- og kulturhistoriske båtturer - Arendalsuka 2026

Søknaden er innvilget, og dere tildeles et tilskudd på 150 000 kroner.

Tilskuddet gis til natur- og kulturhistoriske båtruter under Arendalsuka 2026..

Begrunnelse for tildelingen
Tilskuddet sikrer videreføring av et tilbud som på en flott måte, under Arendalsuka, tilgjengeliggjør kultur- og naturarven i nasjonalparken for alle.

Vilkår for tilskuddet
Følgende vilkår gjelder for tilskuddet:

- Innhente nødvendige tillatelser før oppstart.
- Avklare vesentlige endringer i prosjektet med Agder fylkeskommune.
- Kreditere Agder fylkeskommune i presentasjoner, profilering og medieomtale. Logo og retningslinjer finnes på fylkeskommunens nettsider.

Dere har ansvar for å oppfylle vilkårene over.

Slik utbetales tilskuddet
Tilskuddet utbetales normalt etter at tiltaket er gjennomført og sluttrapport er levert.

Sluttrapporten skal inneholde

- dokumentasjon av aktiviteter
- måloppnåelse
- beskrivelse av hvordan tilskuddet er brukt

Sender dere ikke inn sluttrapport, kan det enten medføre at tilskuddet faller bort eller at det må tilbakebetales.

Slik leveres sluttrapporten
Sluttrapporten sendes til postmottak@agderfk.no

Frist
Frist for innsending er 01.12.2026.

Klage på vedtak
Dere kan klage på vedtaket dersom dere mener at vedtaket er feil eller mangelfullt.

Begrunnet klage må sendes innen tre uker fra dere har mottatt dette brevet i samsvar med forvaltningslovens kap. VI, §§ 28-29.

Send klagen til Agder fylkeskommune på e-post: postmottak@agderfk.no

Har dere spørsmål?
Ta gjerne kontakt med oss om dere har spørsmål:

- Hans Christian Lund
- Hans.christian.lund@agderfk.no

Vi ønsker dere lykke til med prosjektet.

Med hilsen

Hege Kristin Martinsen,
Avdelingsleder
Avdeling for kulturarv

Hans Christian Lund
Rådgiver
Avdeling for kulturarv

Brevet er godkjent elektronisk.

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

AGDER FYLKESKOMMUNE
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/406-7 432.3 **Deres ref.** 2026/47019 **Dato** 25.09.2026

Rapport og anmodning om utbetaling - støtte til drift av natur- og kulturhistoriske båtturer - Arendalsuka 2026 - Raet nasjonalparkstyre - administrative saker 2026

Takk for tilskudd til drift av MS øya under Arendalsuka 2026.

Båten kjørte totalt 14 turer under Arendalsuka 2026 med over 700 deltakere i løpet av mandag 10.08.26-14.08.26 .

Mandag; 70+58+54=182
Tirsdag; 59+83+98=240
Onsdag; 30+42+66+75=213
Torsdag; 99+99+10=108

Totalt: 743

De fleste turene ble formidlet på norsk, men tre av turene ble også formidlet på engelsk i tillegg til norsk til fremmedspråklige.

Båten har alle sertifiseringer og godkjenninger i orden. Den har avtalt plass med Arendal havn i 2025, 2026 og dessuten booket plass i 2027.

Målet om å ta med så mange som mulig ut på guidet tur er innfridd. Vi får svært gode tilbakemeldinger fra besøkende.

Oppsett for turene:

1. Sikkerhetsinfo fra kapteinen.
2. Info om turen og at den er betalt av Agder fylkeskommune
3. Kulturhistorisk info i Galtesund om Arendal, Konkursene i 1886, Gabriel Scott, seilskutetiden, Bratteklev. Merdø uthavn/lostjenesten.
4. Info om Raet nasjonalpark – geologi, marin natur, insekter og sjøfugl.
5. Info om kulturhistorie knyttet til «De tvende Fyr» ved passeringen av Lille og Store Torungen på vei rundt Merdø.

6. Plukke opp tråden igjen på vei inn Galtesund med kulturhistorie (det vi ikke rakk på vei ut)

Tilskuddet er brukt til å dekke kostutgifter til MS ØYA – drift av båten inkludert mannskap, faktura vedlagt. Mannskapet inkluderer kaptein, matros og stuert.

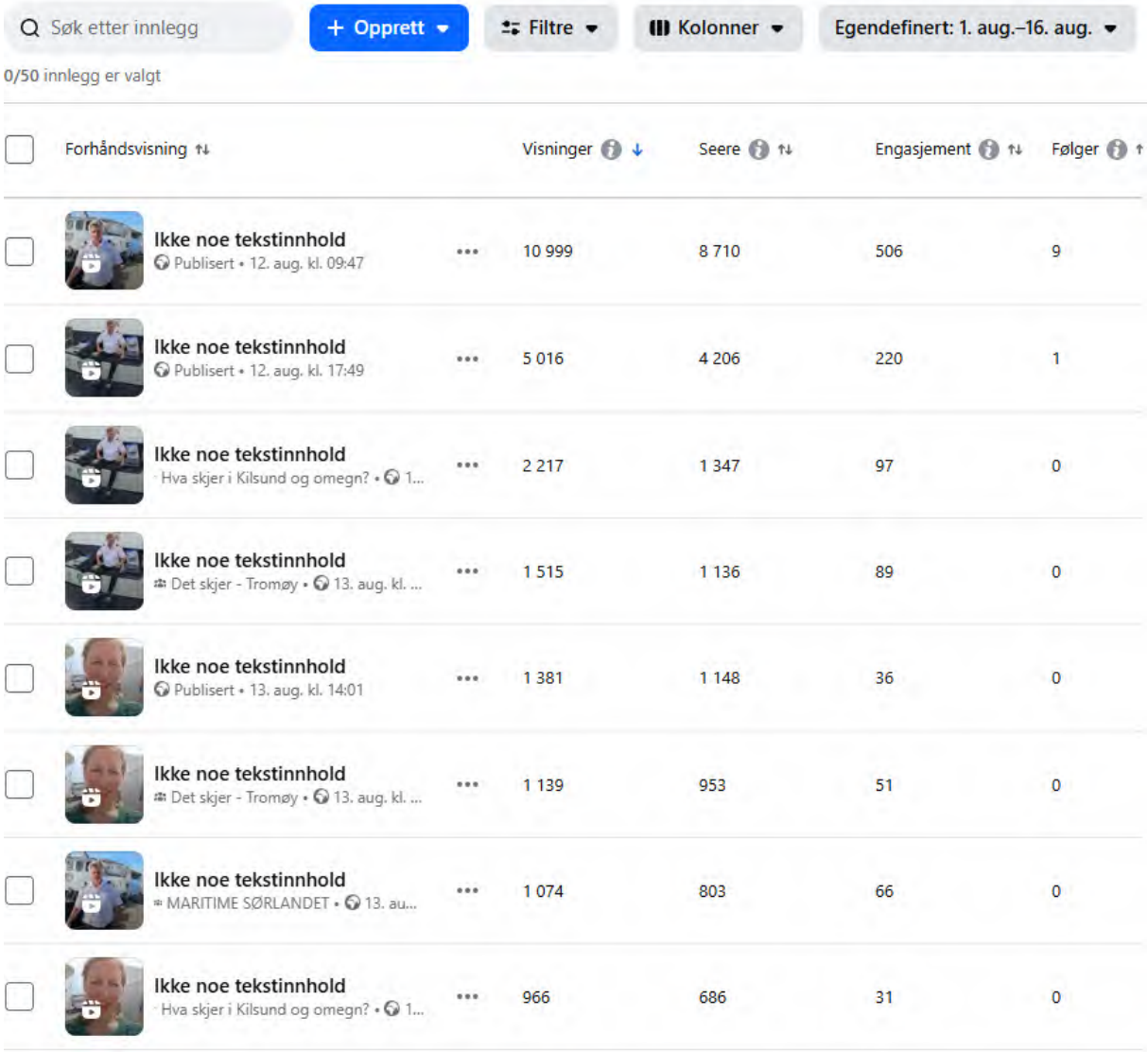
Forvalter i Raet nasjonalpark (undertegnende) stilte som guide- dette ble dekket av Raet nasjonalparkstyre sin egen drift.

Turene var annonsert på Arendalsuka.no, i Arendalsukas egen avis og på våre sosiale medier (Facebook og Istagram) der de ble lansert fra siden til MS ØYA, Raet nasjonalpark og Besøkssenter Raet nasjonalpark sine plattformer/brukere.

Her er ett av innleggene vi hadde i forbindelse med turene:

Vi har nådd mange tusen personer med innlegg som promoterer turene denne uka, hvor en video (reel) fikk over 10 000 seere. Agder fylkeskommune ble tagget eller nevnt i alle innleggene.

Gi beskjed dersom det er noe dere savner noe i rapporten.

Vi ber om at tilskuddet utbetales til konto i DNB registrert på Statsforvalteren i Agder

7694 05 19434
Merk innbetalingen med prosjekt M2610. – opprettet kun til dette formålet.

Vi håper vi kan søke om tilskudd også i 2027. Gi gjerne beskjed om aktuelle tilskuddsposter og frister.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
1 EHF Faktura og kreditnota

Kopi til:
Statsforvalteren i Agder Postboks 504 4804 ARENDAL

Fakturatype
380

Dokumentets valutakode
NOK

Utstedelsesdato
2026-08-21

Fakturanummer
10106

Deres referanse
Jenny M Gulbrandsen Ref.: 2330jmg

Leverandør
BLINDLEIA CHARTER AS
Vestregate 7
4790 LILLESAND
NO
Endepunkt id: 980760030 [0192]
Organisasjonsnummer: 980760030 [0192]
Juridisk navn: BLINDLEIA CHARTER AS
MVA nr.: NO980760030MVAForetaksregisteret

Leverandørs kontaktinformasjon
Hansen.narvesen@lillesand.net

Kunde
STATSFORVALTEREN I AGDER
Fløyveien 14
4838 ARENDAL
NO
Endepunkt id: 974762994 [0192]
PartyID: 100036
Organisasjonsnummer: 974762994 [0192]
Juridisk navn: STATSFORVALTEREN I AGDER

Leveringsdato
2026-08-21

Notat
Arendalsuka.

Avgiftstotaler

MVA kategori og rate	MVA grunnlag	MVA beløp
Z (= Unntatt for mva), 0%	0.00 NOK	0.00 NOK
S (= Standard sats), 12%	133928.57 NOK	16071.43 NOK

Totaler

Sum linjebeløp	Sum rabatter	Totalbeløp eksklusiv MVA	Total avgift	Totalbeløp inklusive MVA	Forhåndsbetalt	Betalingsbeløp
133928.57 NOK	0.00 NOK	133928.57 NOK	16071.43 NOK	150000.00 NOK	0.00 NOK	**150000.00 NOK**

Betalingsinformasjon

Betalingstype	Bankkontonummer	Finansinstitusjonskode	Betalingsref	Forfallsdato
31	28502169000 (BBAN)			2026-09-04
31	NO1428502169000 (IBAN)			2026-09-04
	LILLNO21 (Type bankinstitusjon)			

Linje	Selgers varenr	Navn	Kvantitet	Enhet	Enhetspris	Avgift	Linjebeløp
406	***	Ordrenr. 40	0	NAR	0.0000 NOK	Z, 0%	0.00 NOK
407	1	Leie ØYA under Arendalsuka.	1	NAR	133928.5700 NOK	S, 12%	133928.57 NOK

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

ULEBERG APPDRIFT
Hunemyrvegen 15
4715 ØVREBØ

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2026/11127-2 432.3 **Deres ref.** **Dato** 08.10.2026

Forespørsel - Raet nasjonalpark - Grimstad - atferdsregler i skjærgårdsparken - helårs båndtvang

Jeg viser til epost vedrørende båndtvang ifm utvikling av turguide (for hundeeiere), da særlig i Grimstad kommune.

Jeg har forsøkt å sette meg inn i den kommunale forskriften vedtatt av Fylkesmannen i Aust-Agder i 1996 (nå SFAG), og må innrømme at den er litt uoversiktlig.

Generelt så er det tre typer lovverk som gjelder her.

1. Hundeloven
2. Kommunale forskrifter hjemlet i enten hundeloven og friluftslivloven
3. I verneområder: Verneforskrift.

I tillegg kan kommunene, som du sikkert er kjent med, innføre midlertidige regler (som for eksempel utvidet båndtvang av hensyn til vilt).

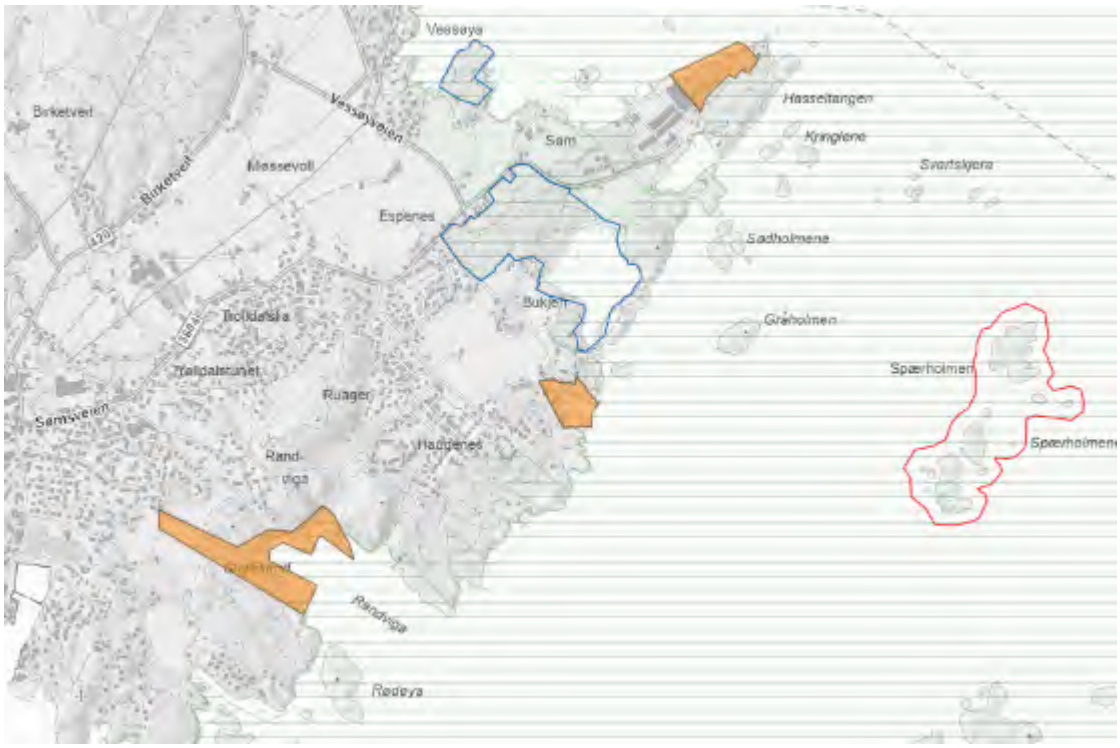
Jeg har ikke funnet Adferdsregler for kommunene i gamle Aust-Agder noe sted på Lovdata, men jeg har lagt ved PDF med bestemmelsene. De ligger også her https://www.nasjonalparkstyre.no/Raet/soknader/overnatting-og-ferdsel

Den kommunale forskriften fra 1996 er gyldig, og selv om håndhevingen er litt mangelfull, kan man bli anmeldt for brudd på denne. Det er imidlertid kommunen (og politiet) som følger opp dette regelverket, ikke verneområdeforvaltningen eller Statens Naturoppsyn: SNO håndhever en definert type lovverk, for eksempel verneforskrifter, motorferdsel og lakse- og innlandsfiskeloven.

Jeg er forvalter i Raet nasjonalpark og har derfor fordypet meg mest i det som omfatter kysten i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner som ligger i Raet NP. Kun deler av kommunenes skjærgård er i verneområdet, og for Grimstad betyr dette at verneområdet går til og med Valøyene.
Grefstadvika, Groos, Kråkevika, Roresanden, Lille Groos og Marivolden er utenfor Raet nasjonalpark og derfor er de ikke med på lista på hjemmesiden til Raet NP.

En faktor som bidrar til ytterligere usikkerhet er at det ikke beskrevet hvilket areal som omfattes av bestemmelsene rundt båndtvang – verken i den kommunale forskriften eller i verneforskriften. Der bestemmelsen for eksempel omfatter «Hasseltangen», så er det ikke avgrenset på kart. Noen steder er det logisk - for eksempel på øyer- andre steder utfordrende å definere intensjonen.

Jeg har kartfestet dette for vår bruk slik jeg oppfatter beskrivelsene av området. Her i Grimstad:
Helårs båndtvang i oransje, verneområdet i grønn skravur (med utgangspunkt i kommunal forskrift)

Tromlingene Sør i Arendal har helårs båndtvang i Sone A, men er ikke kartfestet tydelig. Ligger ikke ute noe sted i offentlige kartdata så vidt jeg har funnet.
Dette området har ikke ferdselsforbud (men forbud mot blant annet løse hunder og overnatting).

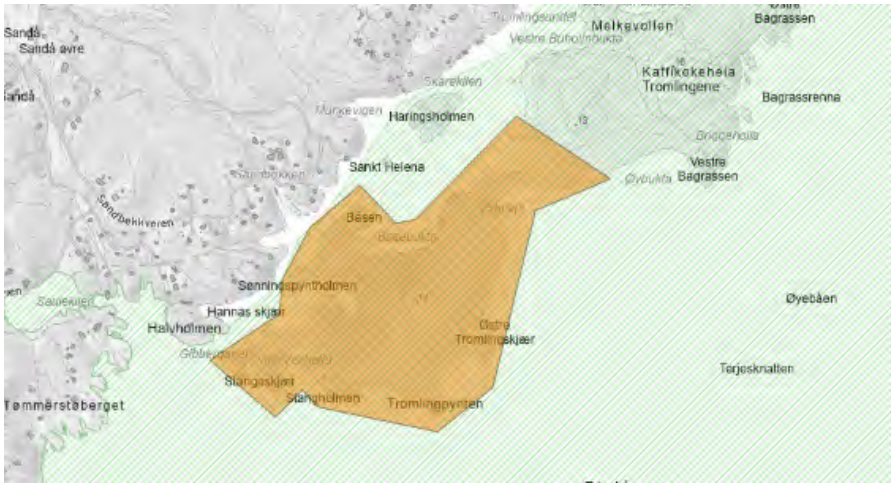
§5 annet ledd:

Hunder skal holdes i bånd
a. i sone A Tromlingene hele året
b. i sone A for øvrig fra og med 1. mars til og med 20. august
c. i hele nasjonalparken fra og med 1. april til og med 20. august.

Her har jeg brukt en gammel sonering over Tromlingene fuglelivsfredning fra tidligere Fylkesmannen i Aust-Agder (Nå SFAG) for å kartfeste dette, den ligger tydelig punktfestet her:

[Forskrift om fredning for Tromlingene naturreservat med tilliggende fuglelivsfredning i Tromøy kommune, Aust-Agder - Lovdata]

Resultatet ser slik ut:

Mens de områdene som har Sone A med ferdselsforbud 15.4-15.7 (og båndtvang 1.3 -20.8) var kartfestet av Miljødirektoratet. Disse kan lastes ned via Geo Norge.
De ser slik ut:

Vi har lagt ut litt info om dette på styrets hjemmeside:

[Nasjonalparkstyre | Kart over verneområdene]

Dessverre er oppsettet til hjemmesiden svært begrensende (oppdaget nå at to av de innebygde kartene feiler).

Dersom du ønsker det kan jeg godt vise til appen din for oversikt over båndtvang? For eksempel her: Nasjonalparkstyre | Hunder med på tur? (Ligger under ofte stilte spørsmål).

Vi er positive til alle tiltak som gjør det lettere for besøkende å følge reglene.

I Stortingsmelding 18 Meld. St. 18 (2015–2016) - regjeringen.no og påfølgende handlingsplan ble kommunene oppfordret til å revidere kommunale forskrifter mtp å legge til rette for mer tilgang for friluftsliv. Dessverre har ikke kommunene her hatt kapasitet til å se på dette.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
1 Vedlegg 2 Atferdsregler

Kopi til:

Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Tvedestrand kommune	Postboks 38	4901	TVEDESTRAND
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL

Nye atferdsregler for skjærgårdsparken og statlige, kommunale og private friluftsområder i Aust-Agder

Miljøverndepartementet har med medhold av Lov om friluftslivet av 28. juni 1957(friluftsloven) § 15 2. ledd fastsatt atferdsregler for skjærgårdsparkområder og andrefriluftsområder for allmennheten som staten eier eller har rådighet over på kysten av Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder. Fylkesmannen i Aust-Agder gjør med denne kunngjøringen de fastsatte atferdsreglene gjeldende for skjærgårdsparkområder og andre statlige friluftsområder, og kommunale og private friluftsområder i Aust-Agder. **De fastsatte adferdsreglene trer i kraft straks.**

Kunngjort i Norsk Lysningsblad 21.06.1996
Endring av tilleggsbestemmelser kunngjort i Norsk Lysningsblad 12.06.1998
Endring av tilleggsbestemmelser kunngjort av Risør kommune 17.01.2014

Skjærgårdsparken og andre statlige friluftsområder

Fylkesmannen i Aust-Agder har med medhold av Lov om friluftslivet av 28. juni 1957(friluftsloven) $ 15 2. ledd fastsatt atferdsregler for skjærgårdsparken, og følgende friluftsområder som staten eier: Hestviktangen, Karholmene, Laukholmen, Lystokholmen,Finnøya, øyer i Sørfjorden, Breibukt og Stormyrholmen i Risør kommune, Dypvågstranda,Lyngør (del av Speken) og Furøya i Tvedestrand kommune, Vestre Kvaksnes,Korshavnstykket, Buøya, Spornes, Strandteigen, Hovstøl, Stølsviga, Vrakvika og Korshavn iArendal kommune, Storesand, Randvika, KaIvøya, Kalvøyene, Grefstadvika, Kvennebekken,Bøkeskogen, Svennevig, Kjekstadneset, Movika, Groos, Hove, Kalvehageneset og Lille ogStore Måkeholmen i Grimstad kommune, og Skogerøya, Saltvig, Hæstadneset, Smørholmen, Bergsøya, Rundholmen, Svennevig og Sandøya i Lillesand kommune.

Atferdsreglene:
1. Formål: Atferdsreglene skal bedre grunnlaget for en god forvaltning avfriluftslivsområdene, og fremme mulighetene for naturvennlig friluftsliv til glede for alle. Det tas sikte på å forebygge mot skader på naturen og ulemper for brukerne, opprettholde ro og orden og fremme gode sanitære forhold slik at alle kan føle seg velkomne i områdene.

2. Virkeområde og ikrafttredelse; Atferdsreglene regulerer ferdselen på skjærgårdsparkområder og andre friluftslivsområder i Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder der dette er fastsatt og kunngjort ved bestemmelse av fylkesmannen.

3. Atferd generelt: Enhver skal opptre varsomt og hensynsfullt slik at ferdsel, opphold og aktiviteter ikke medfører ulemper for andre og skader på områdets natur. Det skal vises spesielt hensyn i områder der plante- og dyrelivet er sårbart for tråkk, slitasje og forstyrrelser.

Områdene skal holdes ryddige og forlates i god stand, slik som man selv - og andre - ønsker å finne dem. Utstyr og innretninger for allmennheten skal benyttes hensynsfullt, i tråd med tiltenkt bruk. Regler og bruksordninger for det enkelte område skal følges i samsvar med informasjonsskilt og det stedlige oppsyns nærmere veiledning. Enhver plikter å følge oppsynets anvisninger.

4. Flerbrukshensyn: I områder som etter avtale også benyttes for landbruk og yrkesfiske, måalle vise hensyn overfor dette, f. eks. husdyr på beite, drift av dyrket mark, redskap i sjøen m.v.

5. Avfall og søppel: Avfall og søppel skal legges i avfallsbeholder eller bringes ut av området på en forsvarlig måte. Utslipp fra og tømming av båttoalett er forbudt.

6. Bruk av åpen ild.1): Det skal vises særlig varsomhet ved bålbrenning og bruk av grill, slikat det ikke oppstår brannfare eller skade på vegetasjon eller svaberg. 1) I eller i nærheten av skog er bruk av åpen ildf orbudt i tiden 15.4.-15.9., jf. midl. forskrift om brannvernm.v. av 15.12.1987.

Tilleggsbestemmelser:
For skjærgårdsparkens arealer på Speken, Nautholmen og Funningsholmen i Tvedestrandkommune innføres følgende tilleggsbestemmelse: Bålbrenning er bare tillatt på tilrettelagte plasser.

7. Bruk og fortøyníng av båt og annen farkost: Båt, seilbretteller annen farkost må ikke anvendes slik at det kan hindre bruk av anlagt badeplass, eller hindre ferdsel i sund og viker. På vei til og fra land skal det vises særlig hensyn til de som bader eller fisker. Ingen må ta seg fast fortøyningsplass ved utsetting av moringer med bøyer, eller på annen måte. Ved bruk av ilandstigningsbrygger/ anlegg skal det fortøyes slik at flest mulig får plass.

Tilleggsbestemmelser:
For skjærgårdsparken og andre statlige friluftsområder innføres følgende tilleggsbestemmelser: Opplag av båter er forbudt.

8. Telting og overnatting: Oppsetting av og opphold i mindre, bærbare telt er tillatt inntil todøgn om gangen på samme område. Det samme gjelder overnatting i båt ved tilrettelagtfortøyningsplass. Overnatting med bobil eller campingvogn er ikke tillatt.

TilleggsbestemmeIser:
For de statlige friluftsområdene Storesand, Randvika, Grefstadvika, Kvennebekken og Groos i Grimstad kommune innføres følgende tilleggsbestemmelser: Telting er forbudt.

9. Båndtvang og tilsyn med hund: Hund må følges forsvarlig og skal føres i bånd 1. april - 9.september og når det er husdyr på beite. Dressert hund kan gå løs i tjenesteforhold eller ved jaktutøvelse.

Tilleggsbestemmelser:
For de statlige friluftsområdene Storesand, Randvika, Grefstadvika, Kvennebekken og Groosi Grimstad kommune innfpresfølgende tilleggsbestemmelser: Hund skal føres i bånd heleåret.

10. Fiske, jakt og fangst: Under fritidsfiske skal det tas hensyn til de som bader. Under jakt må det vises spesielt hensyn til andre som oppholder seg i området.

Tilleggsbestemmelser:
For skjærgårdsparken innføres følgende tilleggsbestemmelser: All bruk av skytevåpen utover lovlig jakt er forbudt. For andre statlige friluftsområder innføres følgende tilleggsbestemmelser: All jakt og bruk av skytevåpen er forbudt.

11. Bær, sopp, blomster m.v.: Bær, sopp, urter og blomster av art som ikke er fredet kan plukkes til personlig bruk i forbindelse med friluftsliv. Det er ikke tillatt å gjøreskade på trær og vegetasjon.

12. Motorisert ferdsel på land: Bruk av motorisert kjøretøy er kun tillatt på anviste sted dersom adkomstveg og parkeringsplasser.

13. Særskilte atferdsregler: Fylkesmannen fastsetter særskilte avvikende atferdsregler for ett eller flere enkeltområder, eller deler av områder, så langt det er nødvendig eller hensiktsmessig for å oppnå formålet med friluftslivsområdet.

14. Dispensasjon: Fylkesmannen kan i spesielle tilfeller gi dispensasjon fra atferdsreglene.

15. Overtredelse: Forsettlig eller uaktsom overtredelse av disse atferdsregler kan medføre bortvisning fra området og straffeansvar etter friluftslovens § 39.

Kommunale og private friluftslivsområder

Kommunene Risør, Tvedestrand, Arendal, Grimstad og Lillesand har med medhold av Lov om friluftslivet av 28. juni 1957 (friluftsloven) § 15 1. ledd fastsatt adferdsregler forfriluftsområder for allmennheten som kommunen eier eller har rådighet over, eller private friluftsområder med samtykke fra eier. I henhold til friluftslovens § 15 1. ledd har fylkesmannen stadfestet kommunenes vedtak.

Risør kommune har vedtatt atferdsreglene (gjengitt i sin helhet over) for de kommunale friluftsområdene i Risørs skjærgård (utgjør ca. 80 % av skjærgården) med følgende tilleggsbestemmelser:

Punkt 8. *«Telting og overnatting":* Oppsetting av og opphold i bærbare telt er tillatt inntil to døgn om gangen på samme område, for perioden 15. 8. til 15. 6., for områdene Perleporten, Lille Danmark, Karolina og Randvik.
I perioden 15.6 til 15.8. er telting kun tillatt mellom klokka 21.00 – 09.00 (Perleporten, Lille Danmark, Karolina og Randvik). Ordningen i siste ledd er en prøveordning som skal evalueres etter 1 år (januar 2015).

Tvedestrand kommune har vedtatt atferdsreglene (gjengitt i sin helhet over) for følgende friluftsområder; Pers Øygard,Movika, Skottevik, Furuholmen/Lolta,Flatskjæra, Dypvågbrygge, Ringen, Bjørnvikhalsen, Fanteleia, Høysvaen, St. Helena, Najadens minne og Flatskjæra med følgende tilleggsbestemmelser: (tilleggsbestemmelsene gjelder ikke Flatskjæra)

Punkt 6. *«Bruk av åpen ild»*: Totalforbud mot bålbrenning i tidsrommet 15. april til 15.september.

Punkt 10. *«Fiske, jakt og fangst»*: Totalforbud mot jakt og annen bruk av skytevåpen. Forbudet gjelder ikke Skottevik eiendommen.

Arendal kommune har vedtatt atferdsreglene (gjengitt i sin helhet over) for følgende friluftsområder; Gravene /Merdø, Hove/Spornes, Korshavn, Kalvøysund, Buøya, Store Bryllupsholmen, Tangen, Alve, Grøtvika, Nawigverven, Dybedalsstranda, Omdalsøyra og Paulus holme, og med følgende tilleggsbestemmelser:

Punkt 6. *«Bruk av åpen ild»:* BåIbrenning er forbudt på Gravene/ Merdø.

Punkt 7. *«Bruk og fortøyning av båt og annen farkost»*: Det er totalforbud mot opplag av båter.

Punkt 8. *«Telting og overnatting»*: Telting er forbudt i de samme områder. *Arendal kommune har i medhold av friluftsloven § 15 fastsatt følgende tilleggsbestemmelser til atferdsreglenes punkt 8 Telting og overnatting for de kommunale og/eller statlige friluftsområdene Buøya, Hove, Spornes, Stølsvika, Vrakvika, Kalvøysund og Merdø/Gravene: Telting forbudt**.** For Friluftsområdet Merdø/Gravene gjelder i tillegg følgende bestemmelse: Telting er tillatt inntil to døgn på utpekt område eller etter anvisning.

Grimstad kommune har vedtatt atferdsreglene (gjengitt i sin helhet over) for følgende friluftsområder; Stangholmen, Hasseltangen, Kvennebekken, Randvika, Storesand, Grefstadvika, Groos, Kråkevika og Roresanden med følgende tilleggsbestemmelser:

Punkt 7. *«Bruk og fortøyning av båt og annen farkost»*: Opplag av båter er forbudt.

Punkt 9. *«Båndtvang og tilsyn med hund»*: I følgende områder er det båndtvang hele året: Hasseltangen, Kvennebekken, Randvika, Storesand, Grefstadvika, Groos, Kråkevika og Roresanden.

Punkt 10. *«Fiske, jakt og fangst»*: All jakt og bruk av våpen er forbudt.

Grimstad kommune har også vedtatt atferdsreglene (gjengitt i sin helhet over) for friluftsområder tilhørende **Selskapet for Grimstad By's Vel** med følgende tilleggsbestemmelser:

Punkt 8. *«Telting og overnatting»*:Telting er forbudt på Lille- Groos og Marivold friluftsområder og umiddelbar tilknytning til naturlige eller tilrettelagte strender i skjærgården.

Punkt 9. *«Båndtvang og tilsyn med hund»*: På friluftsområdene Lille Groos og Marivold er det båndtvang hele året.

Punkt 10. *«Fiske, jakt og fangst»*: All jakt, herunder eggsanking er forbudt på alle friluftsområdene.

Punkt 11. *«Bær, sopp, blomster mv.»*: Bær, sopp, urter og blomster av arter som ikke er fredet kan plukkes til personlig bruk i forbindelse med friluftsliv, men må ikke tas opp med rota.

Lillesand kommune har vedtatt atferdsreglene (gjengitt i sin helhet over) for følgende friluftsområder; Del av Skogerøya, Saltvik, Mortensholmen, Skipsheia v/ Brekkestø, Store Lyngholmen og Indresund med følgende tilleggsbestemmelser.

Punkt 10. *«Fiske, jakt og fangst»*: Det er totalforbud mot jakt og annen bruk av skytevåpen.

Dispensasjon (punkt 14):
For alle friluftsområder der kommunen har gjort vedtak om innføring av atferdsregler er det kommunen og ikke fylkesmannen som gir dispensasjon fra atferdsreglene, (se punkt 14 i atferdsreglene).
Nærmere opplysninger om atferdsreglene eller områdene kan fås ved henvendelse til Fylkesmannen i Aust-Agder, Miljøvernavdelingen tlf. 37 01 75 00, Aust-Agder fylkeskommune tlf. 37 01 73 00, Risør kommune, tlf. 37 14 96 00, Tvedestrand kommune, tlf. 37 19 95 00, Arendal kommune, tlf. 37 01 30 00, Grimstad kommune, tlf. 37 25 03 00, Lillesand kommune, tlf. 37 26 15 00.

AGDER fylkeskommune

ARENDAL KOMMUNE
Postboks 123
4891 GRIMSTAD

Dato:	06.03.2026
Vår ref:	25/37340-2
Deres ref:	26S765FE
Saksbeh.:	Kristoffer Øverland

Tilskudd til universelt utformet toalett på Spornes - Arendal kommune

Agder fylkeskommune gir et tilskudd på 650 000 kroner til deres tiltak «Enkle universelle toalett på Spornes».

Tilskuddet blir overført til bankkonto 3207 45 87169 når dere har sendt inn sluttrapport med regnskap. Rapporteringsfrist er 1. desember 2026.

Vi har stilt vilkår til tilskuddet.

Dere har søkt om tilskudd fra tilskuddsordningen tilskudd til tiltak i statlig sikret friluftslivsområde. I år har vi mottatt 33 søknader med en total søknadssum på 25 144 600 kroner, mens vi har 10 770 481 kroner til fordeling.

Vi har vurdert søknadene etter prioriteringene i forskriften for tilskuddsordningen og fylkeskommunens retningslinjer. Vi har også vektlagt en geografisk spredning i fordelingen av tilskudd. Siden samlet søknadssum er mye høyere enn hva vi har til fordeling, er mange tilskudd lavere enn hva det er søkt om.

Vi gir et tilskudd på 650 000 kroner til deres tiltak. Vi begrunner tildelingen slik:
Området har svært høy bruksfrekvens og er en av innfallsportene til Raet nasjonalpark. Toalettet er forfallent og det er positivt at kommunen nå ønsker å erstatte dette med nytt toalett, som også innfrir krav til universell utforming. Det gis derfor tilskudd til søknaden. På grunn av begrenset tilskuddsramme og mange gode søknader som samlet overstiger tilskuddsrammen, kan vi bare innvilge deler av søknadssummen.

Det settes vilkår om at tilskuddet skal prioriteres å bruke på nytt toalett.

Vurdering etter naturmangfoldloven:
Naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal vurderes ved tildeling av tilskudd dersom det er en konkret sammenheng mellom tildelingen og påvirkning av naturmangfold. Vi mener tilskuddet, som er til utbedring av et eksisterende tiltak, i tilknytning til en parkeringsplass i et mye brukt friluftsområde, ikke omfattes av dette. Det gjøres derfor ingen vurdering av naturmangfoldlovens

§§ 8 til 12.

Vilkår

1. Tilskuddet skal prioriteres til nytt toalett. Dersom det gjenstår midler etter at toalettet er ferdigstilt, kan dette brukes på de øvrige tiltakene som er beskrevet i søknaden (infoskilt, P-plass, sti).

2. Vi kan kreve at dere må betale tilbake hele eller deler av tilskuddet dersom dere bruker pengene på noe annet enn hva dere har beskrevet i søknaden. Det samme gjelder dersom tiltaket blir billigere enn planlagt. Dersom dere ikke får gjennomført tiltaket, eller dere må gjøre større endringer, så må dere gi oss beskjed så raskt som mulig.

3. Dersom dere får tilskudd til nye tilretteleggingstiltak som ligger i nærheten av registrerte turstier i den nasjonale databasen for tur- og friluftsruter, skal tiltaket registreres i www.rettikartet.no. På den måten blir informasjon om tiltakene tilgjengelig i offentlig kartgrunnlag.

4. Ved medieomtale og lignende, må dere synliggjøre at tiltaket er gjennomført med støtte fra Agder fylkeskommune. Logo og retningslinjer finner dere her: Grafisk profil - Agder fylkeskommune

5. Dersom tiltaket krever tillatelser etter lov eller forskrift, må dere selv sørge for dette. Dere er også ansvarlig for å få godkjenning fra grunneiere eller brukere som har rettigheter i området.

Informasjon om rapportering og regnskap

Dere må levere sluttrapport innen 1. desember 2026. Rapporten må sendes via Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter. Dere må legge ved et detaljert regnskap som skal underskrives av ansvarlig søker og være godkjent av regnskapsfører. Dere må også være oppmerksomme på disse kravene til regnskap:

- Dersom dere benytter kommunerevisjon eller annet offentlig revisjonsorgan, må dere legge ved uttalelse fra statsautorisert revisor *(ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger),* når tilskuddet er over 1 mill. kroner.

- Dersom dere ikke benytter kommunerevisjon eller annet offentlig revisjonsorgan, må dere legge ved revisorbekreftelse som nevnt i punktet over, når tilskuddet er over 400 000 kroner.

- Dere er selv ansvarlig for å trekke fra eventuell refusjon for merverdiavgift i regnskapet.

Dere må ta vare på regnskapsopplysninger og annen relevant dokumentasjon knyttet til tilskuddet. Regnskapsbilag skal oppbevares i minst fem år.

Utsettelse av rapporteringsfrist

Dere kan søke om å få utsatt rapporteringsfrist ved å sende en e-post til postmottak@agderfk.no. I e-posten må dere beskrive hvordan prosjektet ligger an, hvorfor dere trenger utsatt frist og hva som fremdriftsplanen for å bli ferdig. Husk å merke e-posten med vårt saksnummer.

Klageadgang

Når Agder fylkeskommune fordeler tilskudd til tiltak i statlig sikrede friluftslivsområder, så skjer dette på vegne av Miljødirektoratet som grunneier eller rettighetshaver. I følge Miljødirektoratet

gjelder derfor ikke forvaltningslovens klageregler. Dere har derfor ikke klagerett på beslutningen. Vi ber dere likevel ta kontakt dersom dere mener det er gjort feil ved behandlingen av søknaden.

Har dere spørsmål?
Ta gjerne kontakt med Kristoffer Øverland på e-post: kristoffer.overland@agderfk.no

Med hilsen

Ingvild Nina Skjong
Avdelingsleder
Avdeling for samfunn, plan og miljø

Kristoffer Øverland
Rådgiver
Avdeling for samfunn, plan og miljø

Brevet er godkjent elektronisk.

Kopi til: STATSFORVALTEREN I AGDER /v Jenny Marie Gulbrandsen

Fra: Sondre Jobb Minhund[Kontakt@minhundpet.no]
Sendt: 08.10.2026 10:40:45
Til: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Svar på forespørsel – Raet nasjonalpark – deres ref. 2026/11127-2

Hei Jenny Marie,

Tusen takk for et grundig og veldig nyttig svar!

Ja, jeg tar gjerne imot tilbudet om å lenke til Turguiden fra nasjonalparkens side. Adressen er turguiden.minhundpet.no, og appen finnes også gratis i App Store og Google Play.

Hvis det er mulig, vil jeg også gjerne få kartene du har laget over områdene med helårs båndtvang i Grimstad og Tromlingene. Da kan jeg vise dem riktig i appen.

Med vennlig hilsen

Sondre Uleberg
Turguiden – turer for deg og hunden

Miljø-
direktoratet

Statsforvalteren i Agder
Postboks 504
4804 ARENDAL

Trondheim, 29.09.2026

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
	2026/6607	Tone Lise Alstad Eid

Vedtak i klagesak om sikringshogst på turveier og oppholdsområder ved innfallsporter i Raet nasjonalpark

Vi viser til klagen på Raet nasjonalparkstyre sitt vedtak 21.11.2025 om sikring av friluftslivsområder for perioden 2025-2030. Klagesaken ble oversendt fra nasjonalparkstyret 22.07.2026.

Vedtak

Miljødirektoratet opphever Raet nasjonalparkstyre sitt vedtak.

Eventuell tillatelse til sikringshogst ut over vedlikehold og skjøtsel må vurderes konkret når behov oppstår. Nasjonalparkstyret må i slike tilfeller vurdere om det er grunnlag for å gi tillatelse etter verneforskriften § 4 tredje ledd bokstav a, eventuelt naturmangfoldloven § 48.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Bakgrunn for saken

Raet nasjonalparkstyre fattet den 21.11.2025 vedtak om sikringshogst i Raet nasjonalpark. Tillatelsen er gitt til nasjonalparkstyret selv og gjelder trær som vurderes som høy risiko i direkte forbindelse med turstier og oppholdsområder på innfallsporter i Raet nasjonalpark. Som bakgrunn for tillatelsen er det vist til Miljødirektoratets brev av 24.10.2025 om ekstremvær og skader i verneområder hvor det blant annet står:

"Dersom forvaltningsmyndigheten på eget initiativ eller på bakgrunn av konkrete henvendelser ser behov for oppryddingstiltak, må forvaltningsmyndigheten ha dialog med grunneier om gjennomføring av tiltak. Forvaltningsmyndigheten må da vurdere om aktuelle tiltak faller inn under verneforskriftens unntak for vedlikehold, eller om tiltaket krever dispensasjon fra verneforskriften eller er et skjøtselstiltak som kan gjennomføres etter naturmangfoldloven § 47."

Vedtaket innebærer tillatelse til tiltak for å ivareta trygg ferdsel på innfallsporter i Raet nasjonalpark definert i besøksstrategien. Tillatelsen gjelder innfallsporter med tilrettelagte stier og oppholdsarealer som for eksempel bålpanner og gapahuk i tråd med forvaltningsplan og besøksstrategi, og er gitt med hjemmel i verneforskriften § 4 tredje ledd bokstav a og naturmangfoldloven § 48.

Miljø-
direktoratet

Tillatelsen omfatter nedleggelse og sikring av trær som vurderes som stor risiko på/ved tilrettelagte stier og oppholdsområder i nasjonalparken. Tillatelsen vil tre i kraft både som en følge av for eksempel vindfall og ekstremvær, men også ved døde trær som vurderes å utgjøre en risiko for friluftslivet. Tillatelsen er gyldig fra 2025 til 2030.

Det er satt følgende forutsetninger og avgrensning av tillatelsen:

- Tillatelsen er gyldig på stinettet og oppholdsarealer tilrettelagt for besøkende på innfallsporter definert i besøksstrategien (totalt 17), som for eksempel gapahuker, rasteplasser og tilrettelagte bålplasser. Tillatelsen er gyldig på stinettet som er lagt inn i databaser som kyststi eller andre kategorier tursti for friluftslivet.
- Tillatelsen er gyldig på stier gjennom/ved innfallsporter der det vurderes å være en viss grad av universell tilrettelegging, for eksempel jevn bredde, jevn overflate eller påført grus/dekke.
- Tillatelsen gjelder ikke stier i ren utmark/kupert skogsterreng uten tilrettelegging.
- Det skal ryddes manuelt og uten å påføre skade på gjenstående trær og markdekket. Dersom det er skogsbunn på området og sikringen medfører nedleggelse, så skal treet/deler av treet legges igjen på stedet i så store deler som praktisk mulig.
- Dersom det er engareal, så skal treet fraktes til nærmeste skogsareal og legges der.
- Grunneier kan velge å benytte treet til ved jf. verneforskriften § 4 annet ledd f) og retningslinjer for dette.
- Ved behov for motorferdsel så skal dette gjennomføres på fortrinnsvis tørr eller frossen mark, og uten å skade gjenstående vegetasjon.
- Nasjonalparkstyret vil i samråd med grunneier vurdere hvem som skal utføre sikring og kontakte aktuelle aktører.
- Sperrer og informasjon til friluftslivet skal benyttes under opprydding.
- Fagkyndig kompetanse (for eksempel trefeller/arborist) skal benyttes til vurderingene, og benyttes til oppdrag med rydding der hvor det kreves fagkompetanse. Bistand fra SNO skal benyttes dersom de har anledning.
- Kostnader dekkes av verneområdeforvaltning, grunneier eller annen ansvarlig part etter avtale på hvert område.

Nasjonalparkstyrets vedtak er påklaget av Statsforvalteren i Agder i brev av 30.12.2025, med nærmere begrunnelse oversendt i brev 08.01.2026.

Klagers argumenter

Statsforvalterens klage er i all hovedsak begrunnet i at det aktuelle vedtaket er svært åpent, slik at det er vanskelig å se rekkevidden av vedtaket. Videre at det ikke i tilstrekkelig grad er godtgjort at en så vidt åpen tillatelse, over en periode på fem år, er adekvat og nødvendig for å sikre området, og uten at det går på bekostning av verneverdiene og formålet med vernet.

Statsforvalteren viser til at hovedregelen, og det klare utgangspunktet etter verneforskriften er at det meste av inngrep og tiltak i verneområdet er forbudt, men slik at det bla. kan gis tillatelse til rydding av vegetasjon, i samsvar med forvaltningsplan og innenfor rammen av vernet. Statsforvalteren viser til at rydding av vegetasjon er tiltak som er regulert i verneforskriften, jf. § 4 andre ledd bokstav e og § 4 tredje ledd bokstav a, og ved at rydding av vegetasjon til dels omfattes av bestemmelsen om vedlikehold, jf. verneforskriften § 3 tredje ledd bokstav b. Dette kan således ikke anses som et uforutsett tilfelle eller tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Ut fra dette mener Statsforvalteren at nml. § 48 ikke kan anvendes i aktuelle sak.

I utkast til forvaltningsplan er det gitt retningslinjer knyttet til vegetasjonsrydding rundt fritidsbolig, jf. verneforskriften § 4 andre ledd bokstav e, og hogst av ved til eget bruk, jf. verneforskriften § 4 andre ledd bokstav f. Her står det bl.a. at: "*Stående eller liggende større døde trær skal normalt ikke fjernes, med unntak for nyere vindfall eller der trærne er til fare for brukere av området*". Under kapittelet Vedhogst og rydding av vegetasjon utenfor sone B, knyttet til verneforskriften § 4 tredje ledd bokstav a, fremgår at: "*Retningslinjene for "trivselshogst" gjelder*".

Miljø-
direktoratet

Miljødirektoratet har i brev av 24.10.2025 gitt noen føringer knyttet til opprydding/tiltak etter ekstremvær og andre hendelser. Miljødirektoratet skriver her bl.a.: "*At trær blåser over ende, er helt naturlig og utløser ikke automatisk oppryddingstiltak. (…). Registrering av vindfall i Naturoppdrag vil dermed som hovedregel ikke utløse behov for tiltak*". Videre at: "*Det kan likevel være et behov for å fjerne trær som har falt over veier og stier, eller som står i fare for å falle*". I de tilfeller hvor det i verneforskriften er gjort unntak for vedlikehold av eksisterende stier, noe som er tilfellet for Raet nasjonalpark, jf. verneforskriften § 3 tredje ledd bokstav b), vil adgangen til vedlikehold innebære at man kan rydde nedfall over sti og holde stier og veier åpne for ferdsel. Trær som står i fare for å falle, men som ikke har falt helt ned over, eller som ikke direkte sperrer for vei/sti, omfattes ikke av unntaket om vedlikehold. I slike tilfeller skriver Miljødirektoratet at: "*Forvaltningsmyndigheten bør også vurdere om det i verneområder med mye ferdsel er trær som står i fare for å falle over stier og vurdere aktuelle tiltak*".

Statsforvalteren viser til at det ikke er noen tvil om at Raet nasjonalpark er et verneområde med mye ferdsel, og er et område som bør vurderes i tråd med Miljødirektoratets brev. Vedtaket er imidlertid svært åpent, og uten at det i tilstrekkelig grad er godtgjort for at en så vidt åpen tillatelse er adekvat og nødvendig for å sikre området; og slik sett ikke i tråd med de retningslinjer og føringer som er gitt.

Det er delvis foretatt en avgrensning av hvor det kan tas ned trær, men uten at områdene er klart avgrenset, og uten at det er foretatt en nærmere konkretisering/spesifisering eller avgrensning av hvilke trær som kan tas ned. Det åpnes også, etter Statsforvalterens vurdering, for å ta ned trær på flere områder enn de områdene hvor dette bør vurderes. Statsforvalteren mener at tiltak i all hovedsak bør avgrenses til tilrettelagte stier, og ikke gjelde alle tilrettelagte oppholdsområder. Det er videre i vedtaket vist til retningslinjer i utkast til forvaltningsplan, men uten at det er foretatt noen nærmere vurdering av når trær "er til fare for brukere av området" eller når trær "står i fare for å falle". Det er slik sett ikke foretatt noen konkret vurdering av når det vil være "et behov for å fjerne trær", eller sagt noe om hvem som skal vurdere risiko, eller når risiko skal vurderes. Det er videre gitt tillatelse til "nedleggelse og sikring" av risiko-trær, uten at det er foretatt noen vurdering eller konkretisering av når et tre kan tas ned og når det skal sikres på annen måte.

Statsforvalteren mener at det ikke er gitt at alle trær som står/henger over stier nødvendigvis skal tas ned, selv om de utgjør en (viss) risiko. Tiltaket må avgrenses og konkretiseres i langt større grad, og det bør også vurderes andre tiltak en nedleggelse/sikring, som f.eks. omlegging av sti. Fem år er en relativt lang periode, hvor det potensielt kan bli tatt ned mange trær. Hvor lenge tillatelsen skal gjelde, må vurderes i lys av verneformålet og hvilke konsekvenser tiltak kan få for verneverdiene; og må ses i sammenheng med hvor konkret og tydelig vedtaket ellers er.

Statsforvalteren viser også til at motorferdsel krever dispensasjon, jf. verneforskriften § 9 fjerde ledd bokstav e.

Når det gjelder bruk av trær som er tatt ned til ved, viser Statsforvalteren til verneforskriften § 4 andre ledd bokstav f; "*hogst av ved til eget bruk i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen, unntatt i sone B*". Ved til eget bruk gjelder privat forbud til oppvarming i fritidsbolig eller bolig, i eller i umiddelbar nærhet til nasjonalparken. Statsforvalteren mener det ikke er grunnlag for at trær som tillates tatt ned skal benyttes som ved. Det må stilles vilkår om at alle trær som tillates tatt ned, som hovedregel skal bli liggende innenfor verneområdet.

Nasjonalparkstyrets merknader

Nasjonalparkstyret viser til at de har oppfattet brevet fra Miljødirektoratet til at det lå en mulighet til å gi dispensasjon, implisitt etter § 48, og har etterlyst avklaring av dette. Nasjonalparkstyret mener vilkårene er oppfylt ettersom dispensasjonen har tydelige rammer og trær/død ved skal legges tilbake til verneområdet, med mindre grunneier vil ta det til ved innenfor forvaltningsplanens retningslinjer.

Miljø-
direktoratet

Styret kan ikke se at nedlegging av risikotrær vil få negative effekter for verneverdiene eller påvirke vernet negativt.

Det vises til at en klarere avgrensing ikke er mulig, med mindre man skal gi en dispensasjon for hvert enkelt tilfelle, noe som vil være svært tidkrevende og føre til lange prosesser før sikring av innfallsporter kan gjennomføres. Per dags dato er det snakk om 3-4 tilfeller på Hoveodden og Botne. Nasjonalparkstyret tar ikke klagen til følge.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

På bakgrunn av flere henvendelser etter stormen "Amy" i 2025 sendte Miljødirektoratet ut et brev om ekstremvær og skader i verneområder. I brevet vises til at det i de fleste verneområder er det en målsetting at de naturlige økologiske prosessene skal kunne skje uten at det gjennomføres tiltak som påvirker disse prosessene, og vegetasjonen, herunder døde busker og trær, normalt er fredet mot skade og ødeleggelse i verneområdene. Det er også tilfellet i Raet nasjonalpark.

I brevet vises til at i de tilfeller ønske eller behov for oppryddingstiltak er knyttet til andre hensyn enn hensynet til verneverdier, for eksempel besøksforvaltning eller sikkerhet ved ferdsel, må forvaltningsmyndigheten vurdere om aktuelle tiltak faller inn under verneforskriftens unntak for vedlikehold, eller om tiltaket krever dispensasjon fra verneforskriften eller er et skjøtselstiltak etter naturmangfoldloven § 47.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl.res. 16.12.2016.

Formålet med vernet er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Det følger av verneforskriften § 3 andre ledd at området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder blant annet oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, kaianlegg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger, graving, utfylling og henleggelse av masse, mudring og dumping, drenering og annen form for tørrlegging, gjødsling, tilplanting, nydyrking, flatehogst, bakkeplanering, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Verneforskriftens opplisting av tiltak er ikke uttømmende.

Etter verneforskriften § 4 er vegetasjonen, herunder døde busker og trær vernet mot skade, uttak og ødelegging. Forbudet er ikke til hinder for bruk av nedfalt virke til bålbrenning, unntatt i sone B. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til rydding av vegetasjon i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplan.

Motorferdsel er forbudt, jf. verneforskriften § 9. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorferdsel i forbindelse med rydding av vegetasjon etter § 4 tredje ledd bokstav a.
§ 9 motorferdsel

Naturmangfoldloven § 47 åpner for at forvaltningsmyndigheten kan foreta skjøtsel av verneområdet. Forvaltningsmyndigheten skal hvis mulig inngå avtale med grunneier om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak. Forvaltningsmyndigheten kan også inngå avtale med interesserte organisasjoner eller andre om at disse utfører slike skjøtselstiltak.

Naturmangfoldloven § 48 åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.
eve

Er vilkårene for å gi dispensasjon oppfylt?

Ved vindfall, ekstremvær eller andre hendelser som medfører at trær utgjør en risiko for friluftslivet, må forvaltningsmyndigheten gjøre en konkret vurdering av om de aktuelle trærne kan felles etter verneforskriftens bestemmelser eller om tiltaket krever dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. Bruk av skjøtselsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 47 kan kun skje dersom felling eller fjerning av trær er nødvendig av hensyn til verneverdiene i området.

Verneforskriften har en egen bestemmelse som åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til rydding av vegetasjon i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen. Raet nasjonalpark har ikke en godkjent forvaltningsplan, men det er gitt retningslinjer i utkast til forvaltningsplan som ble utarbeidet i forbindelse med vernevedtaket. I retningslinjer knyttet til vegetasjonsrydding rundt fritidsbolig og hogst av ved til eget bruk, jf. verneforskriften § 4 andre ledd bokstav e og f, står det blant annet at stående eller liggende større døde trær normalt ikke skal fjernes, *med unntak for nyere vindfall eller der trærne er til fare for brukere av området*.
Under kapittelet Vedhogst og rydding av vegetasjon utenfor sone B, jf. verneforskriften § 4 tredje ledd bokstav a, står det at retningslinjene for "trivselshogst" gjelder.

Verneforskriften har hjemmel for å gi tillatelse til rydding av vegetasjon, og utkastet til forvaltningsplan omtaler også trær som er til fare for brukere av området. Det må gjøres en konkret vurdering av om trær er til fare for brukere av området, og dermed kan felles. Gjennom forvaltningsplan kan det gis retningslinjer for når felling bør skje, og det er naturlig at dette vurderes som det av arbeidet med å utarbeide forvaltningsplan for nasjonalparken.

Bestemmelsen i verneforskriften viser at behov for rydding av vegetasjon ble vurdert som del av verneprosessen. Miljødirektoratet er enig i Statsforvalterens vurdering i klagen. Hogst av hensyn til brukere av nasjonalparken er ikke et uforutsett tilfelle, men en problemstilling som ble vurdert på vernetidspunktet.

Det kan ikke utelukkes at naturmangfoldloven § 48 gir hjemmel i enkelttilfeller som går ut over bestemmelsen i verneforskriften, for eksempel for andre tilfeller enn det som forvaltningsplanen gir retningslinjer om. Men det må da vurderes konkret om vilkårene i § 48 er oppfylt for det aktuelle tiltaket, og en skjønnsmessig vurdering av om det skal gis dispensasjon.

Retningslinjene i Miljødirektoratets brev innebærer at vegetasjon som hovedregel skal ligge igjen i nasjonalparken. Det vil også være en nødvendighetsvurdering av om trær skal felles eventuelt beskjæres, eller om det er andre tiltak som er aktuelle.

Vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 første alternativ er at tiltaket ikke strider mot verneformålet og ikke har nevneverdig påvirkning på verneverdiene. Med en så vid dispensasjon som er gitt, er Miljødirektoratet enig i Statsforvalterens vurdering av at det er vanskelig

å se rekkevidden av vedtaket. Det er heller ikke godtgjort at hogst i tråd med tillatelsen ikke vil kunne påvirke verneverdiene negativt.

Videre er det i vedtaket forutsatt at motorferdsel kan skje uten særskilt tillatelse. Unntaket for motorferdsel i verneforskriften gjelder kun ved gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten. I forbindelse med hogst må det vurderes konkret hvem som skal utføre tiltaket, hva som er hjemmel for hogsten, og om det kreves dispensasjon for motorferdsel.

Miljødirektoratet viser til retningslinjer om hogst gitt i brev av 24.10.2025 om ekstremvær og skader i verneområder, og er enig i merknaden fra Statsforvalteren om at felte trær som hovedregel skal bli liggende innenfor verneområdet og ikke brukes til ved. Bestemmelsen i verneforskriften § 4 andre ledd bokstav f som åpner for hogst av ved til eget bruk vil ikke omfatte slik sikringshogst som vurdert i vedtaket, men gjelder grunneieres egen hogst til privat bruk for oppvarming til fritidsbolig eller bolig.

Miljødirektoratet legger til grunn, i likhet med Statsforvalteren, at det i et verneområde som Raet nasjonalpark med så mye besøk, er områder hvor det bør vurderes om det er behov for felling av trær som kan være til fare for brukere. Dette er også lagt til grunn i utkastet til forvaltningsplan. Imidlertid må dette vurderes konkret, og å samtidig ivareta verneverdiene best mulig.

Miljødirektoratet mener at med en så vid og åpen tillatelse over fem år, vil tillatelsen i praksis kunne innebære mye hogst i nasjonalparken, også hogst som påvirker verneverdiene nevneverdig og er i strid med verneformålet. Hvorvidt trær skal tas ned, for eksempel etter uvær eller dersom enkelttrær står i fare for å falle ned, må vurderes konkret når hendelser oppstår.

Konklusjon

Miljødirektoratet mener vilkårene i naturmangfoldloven § 48 ikke oppfylt, og opphever nasjonalparkstyrets vedtak. Klagen tas til følge.

Miljødirektoratet mener det ikke er grunnlag for å gi en åpen tillatelse til felling av trær. Dersom nasjonalparkstyret ser behov for tillatelse til felling av trær av hensyn til friluftslivet, eventuelt det søkes om tillatelse fra grunneier eller andre, må styret gjøre en konkret vurdering av om det kan gis tillatelse etter verneforskriften § 4 tredje ledd bokstav a, eventuelt naturmangfoldloven § 48.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust	Terje Qvam
avdelingsdirektør	seksjonsleder

Kopi til:

RAET NASJONALPARKSTYRE	Postboks 504	4804	ARENDAL

Fra: Gulbrandsen, Jenny Marie[]
Sendt: 03.10.2026 14:50:00
Til: Terje Qvam; Ingrid Moe Dahl[terje.qvam@miljodir.no; ingrid.moe.dahl@miljodir.no]
Kopi: Marte Eliasson[marte.eliasson@miljodir.no]; Line-Kristin Larsen[line-kristin.larsen@miljodir.no];
robert.cornels.nordli (robert.cornels.nordli@arendal.kommune.no)
[robert.cornels.nordli@arendal.kommune.no];
Tittel: Spm til opphevelse av vedtak - Sikringshogst i Raet nasjonalpark

---

Fra opphevelse av vedtak:
Side 5. 5.avsnitt.

«Verneforskriften har hjemmel for å gi tillatelse til rydding av vegetasjon, og utkastet til forvaltningsplan omtaler også trær som er til fare for brukere av området. Det må gjøres en konkret vurdering av om trær er til fare for brukere av området, og dermed kan felles. Gjennom forvaltningsplan kan det gis retningslinjer for når felling bør skje, og det er naturlig at dette vurderes som det av arbeidet med å utarbeide forvaltningsplan for nasjonalparken.»

Jeg har tidligere vist til (og brukt) hjemmelen om rydding av vegetasjon for å ta ned trær (for eksempel trær som står tett på større eiker eller utgjør risiko) da jeg også oppfattet dette som innenfor «utkast til farvalningsplan» sine retningslinjer. Imidlertid fikk jeg beskjed av Miljødirektoratet for en stund siden (se vedlagt epost fra Line-Kristin Larsen datert 12.12.24) om at vegetasjonsrydding ikke omfattet trær. Og at vi måtte lage egne dispensasjoner på dette? Side 2. 2.avsnitt:

«Bestemmelse i § 4 tredje ledd a) rydding av vegetasjon i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen åpner ikke for hogst av trær. Bestemmelsen gjelder rydding av vegetasjon (busker, kratt og lignende), typisk formål kan være for å holde en sti åpen for ferdsel. Også her må det settes begrensinger for rydding i forvaltningsplanen slik at det ikke får nevneverdige negative konsekvenser for verneområdet. F.eks. ved å angi konkrete situasjoner der slik rydding kan gis dispensasjon fra verneforskriften»

Jeg mente den gang at vegetasjon omfattet trær, men som det står i referatet så mente Miljødirektoratet i 2024 noe annet. Nå mener dere at trær eg vegetasjon igjen..

Det hadde vært fint om dere kunne bli enige med dere selv?

Med vennlig hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
Nasjonalparkforvalter

Raet
nasjonalpark

Tlf: 4885 7804/ 370 17845
Epost: jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no

Hjemmeside: www.nasjonalparkstyre.no/raet
www.raetnasjonalpark.no

Ikke send konfidensiell informasjon med epost.

Fra: Line-Kristin Larsen[Line-Kristin.Larsen@miljodir.no]
Sendt: 12.12.2024 13:12:23
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie[jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no]
Kopi: Ingrid Moe Dahl[ingrid.moe.dahl@miljodir.no];Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no];
Tittel: Oppfølging av møtet om forvaltningsplanene

Hei Jenny!

Vi ønsker å sende en e-post som oppfølging av møtet om forvaltningsplanene som vi hadde forrige uke. Du hadde da noen spørsmål til tilbakemeldingene vi ga på faglig gjennomgang av forvaltningsplanen. Vi brukte opp møtetiden uten å komme helt gjennom alle punktene du ønsket å ta opp, så vi kan godt ta et oppfølgingsmøte om du vil.

Men vi sender over en kort klargjøring av tilbakemeldingene våre, så det blir tydeligere for deg hva vi mener. Tilbakemeldingen du fikk i november er en første gjennomgang av dokumentet, der vi ba om en rydding og omstrukturering av dokumentet slik at lesbarheten blir bedre. Hovedgrepene vi etterspurte var følgende:

- Ryddigere disposisjon i kapitlet for retningslinjer
- Retningslinjene som oppgis tilhører riktig bestemmelse og verneområde (det siste aktuelt for Søm)
- Rydde i innholdet i innledende del, der man luker bort tekst som ikke omhandler verneforskriften

Når dere har tatt denne første oppryddingen i dokumentet, og sender oss en ny versjon til faglig gjennomgang, kan vi gi dere nærmere kommentarer til selve innholdet i forvaltningsplanen.
Du spurte også litt rundt hvordan du skulle forholde deg til innspill fra eksterne som ønsket innhold inn i planen. Når andre aktører forespør om å informere om sine tema, kan det være vanskelig å avgjøre hvor grensen skal gå. Da er en ledesnor at forvaltningsplanen først og fremst må ivareta funksjonen som et verktøy for forvaltningsmyndigheten slik at alle som potensielt vil komme til å sitte i et styre eller være forvalter frem til neste revisjon av forvaltningsplanen, vil vite hvordan forskriften skal tolkes og sikre at området forvaltes enhetlig. Deretter skal den også ivareta brukerne, men ikke på bekostning av det første.

Et tema som kom opp på møtet var hvordan forvalter skulle forholde seg til søknader om hogst i nasjonalparken. Du spurte også om forskjellen på § 4.Vern av plantelivet bestemmelse i andre ledd f*) hogst av ved til eget bruk i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen*, unntatt i sone B. og bestemmelse i tredje ledd *a) rydding av vegetasjon i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen*.
Du lurte også på om det var riktig å kreve en skogbruksplan ved søknad om hogsttiltak. For å svare ut sistnevnte først. Det skal ikke forekomme hogst i en skala som krever en skogbruksplan i en nasjonalpark. All skogen er vernet og skogeiere får derfor utbetalt erstatning for den i forbindelse med vernevedtaket.

Hogst skal kun forekomme under disse omstendighetene:

1. Uttak av fremmede treslag. Dette er større hogster der man tar ut tidligere plantefelter. Uttaket gjøres med hjemmel i **§13. Skjøtsel**. Slike uttak utføres utelukkende i regi av forvaltningsmyndigheten, ikke som følge av søknad om dispensasjon fra verneforskriften. Forskriften har ingen bestemmelser som åpner for søknad for slik hogst.

2. Hogst av ved til eget bruk. Slik hogst gjøres med hjemmel i **§ 4 andre ledd f) hogst av ved til eget bruk i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen**. Dette er i all hovedsak uttak av *enkelttrær* på egen eiendom. I bestemmelsen står det at uttaket skal være i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen. Det betyr at forvaltningsplanen må sette begrensinger for uttakene slik at det ikke får nevneverdige negative konsekvenser for verneområdet. Hva som er nevneverdige negative konsekvenser, blir en skjønnsvurdering. I nasjonalparker med mye skog, tåler naturen et større uttak enn i nasjonalparker med lite skog. I Raet er det lite skog, slik at det kan være hensiktsmessig med strenge rammer for uttak. Det er vel ellers lite aktuelt med hogst av ved til eget bruk i områdene i nasjonalparken der kommunen er grunneier.

Bestemmelse i **§ 4** tredje ledd *a) rydding av vegetasjon i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen* åpner ikke for hogst av trær. Bestemmelsen gjelder rydding av vegetasjon (busker, kratt og lignende), typisk formål kan være for å holde en sti åpen for ferdsel. Også her må det settes begrensinger for rydding i forvaltningsplanen slik at det ikke får nevneverdige negative konsekvenser for verneområdet. F.eks. ved å angi konkrete situasjoner der slik rydding kan gis dispensasjon fra verneforskriften.

Dersom trær skal felles utover punktene over, må det være på bakgrunn av skjøtselsbehov. Vi har i etterkant av møtet mottatt en e-post fra Bevar Hoveodden som uttrykte bekymring angående pågående hogst og rydding av vegetasjon på Hove. Blant annet nevnes tiltak der vegetasjon og trær fjernes for å skape en "lysåpen skog". Vi kjenner ikke til den naturfaglige begrunnelsen for tiltaket, men vær oppmerksom på at heller ikke verneområdeforvaltningen har lov til å felle trær dersom det ikke er et faktisk skjøtselsbehov. Dersom det er et tvilstilfelle, slik som det fremstår på Hove, må styret fremskaffe dokumentasjon på nødvendigheten av å felle trær for å sikre at forvaltningsmyndigheten ikke selv bryter lovverket de er satt til å forvalte. Vi minner om at bestandspleie med sikte på treslagskifte ikke er tillatt i nasjonalparken, det var heller ikke tillatt i tidligere Raet landskapsvernområde. Videre er rydding av vegetasjon for friluftsformål søknadspliktig, og skal reguleres av verneområdeforvaltningen gjennom vilkårssetting i en eventuell tillatelse slik at den ikke skader verneverdiene.

Som nevnt i vår oppsummering fra møtet med deg og styreleder tidligere i høst, anbefaler vi at styret avventer gjennomføring av større skjøtselstiltak til faggrunnlag og forvaltningsplan er på plass. I praksis gjelder da dette også pågående skjøtselstiltak som mangler faglig forankring per nå. Dette gjelder også for Hoveodden.

§4. vern av plantelivet i forskrift for Raet nasjonalpark spesifiserer at vegetasjonen på land og i sjø, herunder døde busker og trær er vernet mot all skade, uttak og ødelegging. Det betyr at vegetasjon som var tilstede ved vernetidspunktet ikke skal skades, med mindre det er nødvendig for å ivareta verneverdiene. I formålet til Raet er ikke kulturmark nevnt, det vil si at styret skal være varsom med tilbakeførende tiltak for å oppnå kulturmark dersom det ikke foreligger særskilt dokumentasjon for at det er nødvendig.

Angående midler til utarbeidelse av skjøtselsplaner i 2025. Vi vil prioritere midler til basiskartlegging av nasjonalparken som et viktig grunnlag for videre utarbeidelse av skjøtselsplaner. Søknad om midler til skjøtselsplaner vil behandles under ordinære søknadsrunder som tidligere.

Med vennlig hilsen,
Line-Kristin Larsen

Seniorrådgiver verneområdeseksjonen
Miljødirektoratet
Tlf. 97643455

Miljø-
direktoratet

Raet nasjonalparkstyre
Postboks 504
4804 ARENDAL

Trondheim, 29.09.2026

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
	2026/6606	Tone Lise Alstad Eid

Vedtak i klagesak om rydding av vegetasjon ved gapahuk på Hoveodden i Raet nasjonalpark

Vi viser til klagen på Raet nasjonalparkstyre sitt vedtak 21.11.2025 om rydding av vegetasjon ved gapahuk på Hoveodden. Klagesaken ble oversendt fra Raet nasjonalparkstyre 22.07.2026.

Vedtak

Miljødirektoratet opphever Raet nasjonalparkstyre sitt vedtak om tillatelse til vegetasjonsrydding og sender saken tilbake til ny behandling.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Bakgrunn for saken

Raet nasjonalparkstyre fattet den 21.11.2025 vedtak om tillatelse til tiltak for å ivareta innfallsporten Hoveodden i tråd med forvaltningsplan og besøksstrategi. Vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften § 13 og § 4 tredje ledd bokstav a. Tillatelsen er gitt til nasjonalparkstyret selv, og omfatter å rydde vegetasjon som består av til dels fremmede arter i et område utenfor gapahuken på Hoveodden. Tiltaket ble utført våren 2024, og er derfor en ettergodkjenning av allerede utført hogst.

Det fremgår av vedtaket at følgende tiltak tillates:

- Det kan tynnes i tresjiktet i det gule omrissete området jf. kart i tråd med retningslinjer for å kunnet se havet fra gapahuk. Det skal ikke hugges en åpen korridor.
- Det kan ryddes i lauvkratt, einer og fremmede arter i det grønnmarkerte området.
- Det skal ryddes manuelt og uten å påføre skade på gjenstående trær og markdekket

Vedtaket ble påklaget av Foreningen Bevar Hoveodden den 23.12.2025.

Klagers argumenter

Klager Foreningen Bevar Hoveodden viser til vedtaket innebærer direkte og irreversible inngrep i et område med dobbelt rettslig vern, og at vedtaket reiser prinsipielle spørsmål om forvaltning av verneområder, rettssikkerhet og lovbundet forvaltning

Klager viser til at vedtaket er ugyldig fordi det mangler rettslig grunnlag og forutsetter en ikke-eksisterende forvaltningsplan. Utkast til forvaltningsplan har ingen rettsvirkning, og kan ikke brukes som hjemmelsgrunnlag for inngrep i verneområde. Videre vises til at vedtaket er en ulovlig ettergodkjenning av gjennomførte tiltak og ulovlige inngrep i fredet vernskog fra 1914, noe som

medfører dobbelt rettslig vern. Hogst og tynning i fredet vernskog er ikke tillatt uten særskilt hjemmel. Slik hjemmel finnes ikke.

Klager viser til manglende skjøtselsplan, og at tiltaket er mer en tilrettelegging som medfører hogst, og dermed går ut over skjøtselsbestemmelsen. Videre mener klager at kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, jf. naturmangfoldloven § 8, at føre-var-prinsippet er feil anvendt og at samlet belastning ikke er vurdert, jf. naturmangfoldloven § 10.

Klager ber om at vedtaket oppheves i sin helhet, at allerede utførte tiltak vurderes rettslig, at videre inngrep stanses inntil lovlig forvaltningsplan og skjøtselsplan foreligger og at vernskogens rettslige status legges til grunn i videre forvaltning.

I e-post 30.07.2026 er det sendt inn supplerende opplysninger til klagen, med kart og bilder fra området, i tillegg til kopi av jordskiftesak om vernskogen. Klager ber Miljødirektoratet legge til grunn at vernskogens rettslige status må vurderes konkret, og at tiltaket ikke kan bagatelliseres som "opprydding av døde busker" uten at det også forklares / faglig gjøres hva som faktisk er gjort i det vernskog regulerte arealet. Påstanden om at det "kun er ryddet i døde busker" bestrides, bilder dokumenterer tydelige avvirkninger/felling med synlige avkappede stammer, stubber og systematisk inngrep i vegetasjon/skogstruktur. Bildene viser at tiltaket ikke fremstår som begrenset til opprydding av dødt buskverk, men som hogst/skoginngrep i et omfang som i realiteten påvirker arealets karakter. Klager ber om at nasjonalparkstyrets avvisning av klagen ikke opprettholdes , men at klagen realitetsbehandles, og at det gjøres en vurdering av begrepet "innfallsport" opp mot faktiske plassering og om gjennomført hogst/skoginngrep i vernskogen av 1914 har hjemmel og forsvarlig begrunnelse.

Nasjonalparkstyrets merknader

I innstillingen til nasjonalparkstyrets behandling av klagen viser forvalter til at hjemmelsgrunnlaget er korrekt anvendt ettersom tiltakene omfattes av verneforskriften § 4 fjerde ledd a og § 13. Forvalter viser videre til at det er lagt frem «Utkast til forvaltningsplan for Hove LVO, Raet NP og Søm LVO» i forbindelse med vernevedtaket i 2016. Denne inneholder retningslinjer til tiltak som er påkrevd dette i verneforskriftene. Revidering er i prosess, men Miljødirektoratet har uttalt at utkastet er godt nok som grunnlag for søknadsbehandling frem til forvaltningsplanen er godkjent. Det fattes 40-60 vedtak per år med utgangspunkt i utkastet, og en kan ikke se noen grunn til at utkastet ikke kan benyttes i denne saken på lik linje med andre søknader i verneområdene.

I innstillingen vises til at det er styret som vurderer om et tiltak skal godkjennes som første instans, og styret står fritt til å vurdere en ettergodkjenning av allerede utførte tiltak i tråd med forvaltningspraksis: Dersom forvaltningen oppdager tiltak som skulle vært omsøkt kan man enten kreve retting eller be om en søknad for ettergodkjenning. Kravet er at det skal finnes hjemmel for tiltaket. Det vises til at også Statsforvalteren jevnlig ettergodkjenner tiltak i verneområder, og at dette er en etablert forvaltningspraksis. Godkjenningen hindrer ikke eventuelle rettslige sanksjoner eller prosesser.

Når det gjelder vernskogen av 1914 er nasjonalparkstyret ikke gitt forvaltningsansvar eller oppgaver spesifikt til «vern knyttet til denne, og en kan dermed ikke se hvordan styret kan stilles til ansvar for eventuell feil forvaltning av vernskogen. Inngrepene er vurdert etter verneforskriften. Etter hva forvalter har funnet ut var formålet med vernskogen et mikroklimatiltak, ikke et økologisk tiltak. Det som er vurdert i saken er trussel fra fremmede arter, rødlistede arter som grov nattfiol (truet av gjengroing) og kystlandskapets varierte struktur med blanding av kystfuruskog og åpne arealer med naturbeitemark. Forvalter vurderte at tiltakene totalt sett ville være positivt for artsmangfoldet i området, med fjerning av fremmede arter og tiltak som begunstiger grov nattfiol. Ikke alle tiltak skal

hindres, særlig dersom de kan bedre naturtilstand og verneformålet. Samlet belastning vurderes i de tilfellene der tiltaket kan medføre negative konsekvenser for verneverdiene. Det er ikke utført inngrep på området tidligere og det er ikke grunnlag for å tro at rydding av fremmede arter og tynning i tresjiktet vil medføre økt ferdsel.

Skjøtselshjemmelen stiller ikke krav om skjøtselsplan, kravet er at skjøtsel skal benyttes til å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Tiltaket opprettholder og restaurerer en tilstand med eng med grov nattfiol og fjerner fremmede arter.

Nasjonalparkstyret opprettholder vedtaket, og saken er oversendt Miljødirektoratet for klagebehandling.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Nasjonalparkstyrets skal som forvaltningsmyndighet behandle søknader om dispensasjon fra verneforskriften for nasjonalparken, og har ansvar for å utføre skjøtselstiltak. Det må derfor tydelig skilles mellom tiltak som er skjøtsel etter verneforskriften § 13 jf. naturmangfoldloven § 47 og tiltak som krever tillatelse. Dersom nasjonalparkstyret selv ønsker å iverksette tiltak som går ut over skjøtselsbestemmelsen kan styret gi seg selv tillatelse såfremt tiltaket har hjemmel i verneforskriften eller naturmangfoldloven § 48.

I den forberedende klagebehandlingen viser nasjonalparkstyret til at styret opprettholder dispensasjonen og tillatelsen gitt til Hoves venner 21.11.2025 om rydding rundt gapahuk på Hoveodden. Det fremgår av saksopplysningene at tillatelsen er gitt til verneområdestyret som en ettergodkjenning av utførte tiltak. Det fremgår ikke av sakens dokumenter at det foreligger en søknad fra grunneier eller fra Hoves venner. Miljødirektoratet legger til grunn at tiltakene er initiert av nasjonalparkstyret. Søknader om ettergodkjenning av tiltak skal vurderes som om tiltaket ikke er utført, og en eventuell tillatelse forutsetter at vilkårene for å gi tillatelse er oppfylt.

Det foreligger ikke en godkjent forvaltningsplan for nasjonalparken. Utkast til forvaltningsplan som ble utarbeidet av Statsforvalteren som del av verneprosessen kan brukes som veiledning frem til forvaltningsmyndigheten har utarbeidet endelig forvaltningsplan, forutsatt at innholdet i planen er i tråd med vernereglene vedtatt ved kgl.res. Forvaltningsplanen er kun retningsgivende, vedtak må være i tråd med bestemmelsene i verneforskriften eller naturmangfoldloven § 48.

Bestemmelsene om vernskog fra 1914 gjelder i tillegg til verneforskriften. Dette er imidlertid et regelverk fastsatt etter skogbrukslovgivningen. Nasjonalparkstyret har ingen myndighet etter disse bestemmelsene, og kan således ikke gi dispensasjon fra reglene om vernskog. Dersom nasjonalparkstyret ønsker å gjøre inngrep i vernskogen må styret sørge for å skaffe seg nødvendige tillatelser etter dette regelverket i tillegg til eventuell dispensasjon fra verneforskriften. Miljødirektoratet gjør ikke en vurdering av regelverket for vernskogen i klagebehandlingen. Regelverket forvaltes av landbruksmyndighetene, og eventuelle spørsmål om regelverket eller mulig overtredelse av dette må rettes dit.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl.res. 16.12.2016.

Miljø-
direktoratet

Formålet med vernet er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Det følger av verneforskriften § 3 andre ledd at området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder blant annet oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, kaianlegg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger, graving, utfylling og henleggelse av masse, mudring og dumping, drenering og annen form for tørrlegging, gjødsling, tilplanting, nydyrking, flatehogst, bakkeplanering, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Verneforskriftens opplisting av tiltak er ikke uttømmende.

Etter verneforskriften § 4 er vegetasjonen, herunder døde busker og trær vernet mot skade, uttak og ødelegging. Forbudet er ikke til hinder for bruk av nedfalt virke til bålbrenning, unntatt i sone B. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til rydding av vegetasjon i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplan.

Naturmangfoldloven § 47 åpner for at forvaltningsmyndigheten kan foreta skjøtsel av verneområdet. Det fremgår av verneforskriften § 13 at forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

Miljødirektoratets vurdering av tiltakene

Det fremgår av saksopplysninger i innstilling til vedtak at nasjonalparkstyret ønsker å legge til rette for bedre utsikt mot havet fra gapahuken på Hoveodden mot fyrene Store og Lille Torungen. På grunn av gjengroing de siste 50-60 årene er det få områder der man kan se det ytre havet fra den oppgrusete veien rundt Hoveodden. Mange turgåere bruker gapahuken og bålplassene rundt gapahuken til rasteplass, og flyfoto viser er tydelig fortetting av vegetasjonen. Det vises til at det har kommet flere henvendelser som etterlyser muligheten til å se "ut mot havet", og særlig fyrene. På bakgrunn av dette legger Miljødirektoratet til grunn at hogsten primært er gjort av friluftslivshensyn.

Videre er det innenfor et område avmerket på kart ønskelig å rydde/tynne i busk og tresjikt med fokus på å bevare krokfuruer og fjerne uønsket trevegetasjon som gran og fremmede arter som bergfuru/rynkerose. Det skal ikke tas ut gamle, hule trær, og det skal ikke ryddes en ren korridor. Innenfor et mindre område er det ønskelig å rydde bort einer, lauvkratt og rynkerose for å få frem engareal /markvegetasjon. Her finnes ikke trevegetasjon, og det fremgår av saksfremstillingen at forvalter mener tiltaket bærer mer preg av å være et skjøtselstiltak, og at den økologiske funksjonen til busksjiktet er godt ivaretatt med tilgrensende områder på begge sider.

Det opplyses at tiltakene er avklart med grunneier. Videre opplyses at området har et registrert kulturminne og det vises til artskart som viser oversikt over fremmede arter og rødlistede arter i området. Ryddingen ble gjennomført våren 2024.

I innstillingen til vedtak vises det til at tiltakene faller inn under verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g som gir anledning til å søke om tiltak for å legge til rette for friluftsliv, og § 4 tredje ledd bokstav a som åpner for søknader om å rydde vegetasjon i tråd med retningslinjer i forvaltningsplanen.

Miljø-
direktoratet

Verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g åpner for å gi tillatelse til bygging av nye konstruksjoner og installasjoner, oppsetting av nye skilt og merking av stier. Miljødirektoratet kan ikke se at denne bestemmelsen er relevant i saken.

Rydding av vegetasjon kan vurderes etter verneforskriften § 4 tredje ledd bokstav a. Utkastet til forvaltningsplan har retningslinjer for vegetasjonsrydding. Eventuell rydding ut over denne bestemmelsen må vurderes etter naturmangfoldloven § 48.

Det vises i innstillingen til at det er tørr blåbærlyng furuskog og strender med enten rullestein eller sanddyner som dominerer på Hoveodden. Enkelte områder har godt innslag av eik og rikere og fuktigere områder med plantet granskog. Det er en del forekomster av fremmede arter, særlig rynkerose. Mange av artene som er funnet i området er knyttet til åpne seminaturlige naturtyper som er i ferd med å gro igjen, for eksempel nattfiol, skognattfiol og strandsmelle.

Retningslinjene i utkastet til forvaltningsplan omfatter trivselshogst rundt fritidsbolig. Videre er det sagt at når det gjelder vedhogst og rydding av vegetasjon utenfor sone B gjelder retningslinjene for "trivselshogst". Det står videre at oppkvisting av trær skal unngås, og at grove eller hule løvtrær og andre spesielle trær ikke skal hogges.

Formålet med hogsten er oppgitt å være bedre utsikt mot fyrene Store og Lille Torungen. Retningslinjene for såkalt "trivselshogst" gjelder mindre inngrep som rydding av busker, kratt, mindre trær etc. som skjer på en skånsom måte som ikke ødelegger verneverdier eller på annen måte er i strid med verneformålet.

Hogst for å bedre utsikt er etter Miljødirektoratets vurdering utenfor det som retningslinjene åpner for. Tiltaket må dermed vurderes etter naturmangfoldloven § 48. For at det skal kunne gis tillatelse til utsiktsrydding må det godtgjøres at ryddingen ikke er i strid med verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Siden det er tatt inn en egen bestemmelse i verneforskriften som åpner for å gi dispensasjon til rydding av vegetasjon, og det er fastsatt retningslinjer til denne som gir føringer for hvilken rydding verneforskriften er ment å åpne for, vil adgangen til bruk av naturmangfoldloven § 48 være snever. Det må vurderes konkret om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt. I vedtaket er det ikke godtgjort at utsiktsrydding ikke vil kunne påvirke verneverdiene i området.

Det fremgår av vedtaket at deler av ryddingen også har et annet formål. Innenfor et avgrenset område er målet å rydde/tynne i busk og tresjikt med fokus på å bevare krokfuruer og fjerne uønsket trevegetasjon som gran og fremmede arter som bergfuru/rynkerose. Det skal ikke tas ut gamle, hule trær, og det skal ikke ryddes en ren korridor.

Innenfor et mindre område er det ønskelig å rydde bort einer, lauvkratt og rynkerose for å få frem engareal /markvegetasjon. Her finnes ikke trevegetasjon. Det fremgår av innstillingen at tiltaket "bærer mer preg av å være et skjøtselstiltak"

Miljødirektoratet mener det ikke er tilstrekkelig begrunnelse for hogst at noe er "uønsket trevegetasjon". Generelt er formålet med opprettelse av nasjonalparker å ivareta urørt natur, og at naturen skal utvikle seg fritt. Formålet med vern av Raet nasjonalpark er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, hvor plantelivet/vegetasjonen med naturlig tilhørende trær inngår. Det fremgår ikke av nasjonalparkstyrets vedtak hvilke vurderinger som er gjort opp mot formålet om å bevare den naturlige vegetasjonen i området.

Miljø-
direktoratet

Skjøtselsbestemmelsen åpner for hogst eller rydding som er nødvendig for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet. Uttak av fremmede arter iverksatt av forvaltningsmyndigheten er et skjøtselstiltak etter verneforskriften § 13 jf. naturmangfoldloven § 47. Dersom det er aktuelt å ta ut fremmede treslag, må det gjøres en konkret vurdering av hvilke trær som skal fjernes i forkant av at tiltaket utføres, siden dette avgjør om tiltaket må omsøkes.

Konklusjon

Tillatelsen er en etterfølgende godkjenning av allerede utførte tiltak, men det fremgår ikke hva som eventuelt er skjøtselstiltak og hva som krever dispensasjon. Miljødirektoratet mener det ikke er godtgjort at den aktuelle hogsten ikke vil påvirke verneverdiene negativt, og hvordan hensynet til verneformålet om å ivareta den naturlige vegetasjonen i området er ivaretatt.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust	Terje Qvam
avdelingsdirektør	seksjonsleder

Miljø-
direktoratet

Foreningen bevar Hoveodden

Trondheim, 29.09.2026

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
	2025/11142	Tone Lise Alstad Eid

Vedtak i klagesak om tiltak på Hoveodden i Raet nasjonalpark

Vi viser til klagen på Raet nasjonalparkstyre sitt vedtak 26.08.2025. Klagesaken ble oversendt fra Raet nasjonalparkstyre 15.01.2026.

Vedtak

Miljødirektoratet opphever Raet nasjonalparkstyre sitt vedtak om tillatelse til tiltak på Hoveodden i Raet nasjonalpark, og sender saken tilbake til nasjonalparkstyret for ny behandling.

Verneforskriften for nasjonalparken åpner for å gi tillatelse til tiltak av hensyn til friluftslivet, jf. verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g. Miljødirektoratet mener det kan gis tillatelse til tiltak på Hoveodden, men at omfanget av tiltak og tilhørende motorferdsel må vurderes nærmere.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Bakgrunn for saken

Hoves Venner søker i brev av 21.08.2025 om å fortsette arbeid på Hoveodden. De viser til at de utfører oppgaver knyttet til vedlikehold og skjøtsel av innfallsporten på Hoveodden i Raet nasjonalpark, og at de siden 2002 har utført oppdrag i parken.

Det søkes om tillatelse til å vedlikeholde området på følgende måter:

- Vedlikeholde grusvei med påfylling av grus ved behov, ca. hvert 5. år på de mest utsatte stedene, sjeldnere ellers
- Vedlikeholde skogsstier med å legge på flis fra rent stedegent virke for å redusere tråkkslitasje
- Legge små stikkrenner, rør og klopper i områder med mye vann som skaper erosjon/tråkkskade
- Sette ut, reparere og vedlikeholde rasteplasser inkludert sette ut/vedlikeholde bålpanner, benker, vedkasser og bord
- Fjerne aske og søppel fra området
- Vedlikeholde skilt/stimerking
- Rydde etablerte stier og holde disse åpne, inkludert ta ned knekte trær og trær som utgjør en risiko tett på grusvei og hovedstier
- Fylle på vedkasser med ved fra uttak av for eksempel fremmede arter, uønsket trevegetasjon, tynning/skjøtsel på området eller tilkjørt utenfra
- Rydde gravrøyser for vegetasjon i tråd med instruks fra Agder Fylkeskommunes arkeologer
- Slått av engarealer som for eksempel ved Røde-kors hytta og strandenger.

- Fjerne fremmede arter
- Motorisert ferdsel i forbindelse med tiltak

Raet nasjonalparkstyre ga i vedtak 26.08.2025 Hoves Venner tillatelse til en rekke tiltak på Hoveodden i Raet nasjonalpark. Deler av søknaden er vurdert å omfatte tiltak som ikke er søknadspliktig. Nasjonalparkstyrets vedtak er en omgjøring av eget vedtak datert 21.03.2025, styresak 10/25.

I vedtaket gis Hoves venner tillatelse til:

- Utsetting av inntil 40 bålpanner. Utsetting av inntil 15 vedkasser. Utsetting av benker på rasteplasser ved de inntil 40 bålpannene og inntil 20 andre steder, jf. verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g.
- Etablering av klopper og stikkrenner langs kyststien for å hindre erosjon på grunn av slitasje fra besøkende, jf. verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g.
- Rydding på /ved kulturminner etter instruks fra kulturminnevernseksjonen i Agder Fylkeskommune, jf. verneforskriften § 6 annet ledd.
- Motorisert ferdsel med traktor, personbil og ATV med tilhenger med materialer under arbeidet, jf. verneforskriften § 9 fjerde ledd bokstav c. Kjøringen er begrenset til transport av materialer i forbindelse med vedlikehold og reparasjoner av gapahuk, brygger, stier inkl. klopper og stikkrenner, rasteplasser og bålpanner på området. Kjøringen er avgrenset til tidsrommet 09-12 på tirsdager, men mindre annet er direkte avtalt for eksempel ved akutte behov/ av sikkerhetshensyn.

Tillatelsen er femåring og varer fra august 2025 til august 2030. Det skal utarbeides en plan hvert halvår i samarbeid med forvalter og eventuelt Agder fylkeskommune og grunneier.

Øvrige omsøkte tiltak er vurdert å være ikke søknadspliktige. Dette omfatter:

- Vedlikeholde grusvei med påfylling av grus ved behov, ca. hvert 5. år på de mest utsatte stedene jf. forvaltningsplanutkastet.
- Vedlikeholde skogsstier med å legge på flis fra rent stedegent virke for å redusere tråkkslitasje jf. forvaltningsplanutkastet.
- Reparere og vedlikeholde rasteplasser inkl. bålpanner, benker, bord og vedkasser jf. forvaltningsplanutkastet og verneforskriften §3 3.ledd a.
- Vedlikeholde skilt/stimerking jf. forvaltningsplanutkastet og verneforskriften § 3 3.ledd b.
- Rydde etablerte stier og holde disse åpne, inkludert ta ned knekte trær og trær som utgjør en risiko tett på grusvei og hovedstier, jf. forvaltningsplanutkastet og verneforskriften § 3 3.ledd b).

I vedtaket vises til at motorferdsel i forbindelse med skjøtsels- og forvaltningsoppgaver heller ikke er søknadspliktig, og at dette omfatter:

- Fylle på vedkasser med ved fra uttak av for eksempel fremmede arter, uønsket trevegetasjon, tynning/skjøtsel på området eller tilkjørt utenfra
- Rydding av gravrøyser for vegetasjon i tråd med instruks fra Agder Fylkeskommunes Arkeologer jf. verneforskriften § 6 annet ledd
- Fjerne aske og søppel fra området jf. forvaltningsplanutkastet
- Fjerne fremmede arter jf. nml § 47
- Slått av engarealer som for eksempel ved Røde-kors hytta og strandenger på sensommer med bortkjøring av biomasse jf. nml § 47.

Nasjonalparkstyrets vedtak er påklaget av Foreningen Bevar Hoveodden i brev av 15.09.2025.

Miljø-
direktoratet

Nasjonalparkstyret behandlet klagen i styremøte 21.11.2025 og opprettholdt tillatelsen gitt til Hoves venner. Nasjonalparkforvalter besluttet 10.11.2025 å ikke gi vedtaket usatt iverksettelse, jf. forvaltningsloven § 42. Saken ble oversendt Miljødirektoratet for klagebehandling den 15.01.2026.

Klagers argumenter

Foreningen Bevar Hoveodden ønsker en redegjørelse av lovligheten av å vise til "utkast til forvaltningsplan" som grunnlag for vedtaket. Det bes om at klagen prioriteres og gjør oppmerksom på at vedtaket oppfattes som grunnleggende i strid med Miljødirektoratet beskjed i fjor om stans i all skjøtsel. Foreningen mener forvalters innstilling har klare mangler, og at styrets vedtak er uaktsomt og i strid med styrets plikter.

Klager viser til at skadene på nasjonalparken som følge av skjøtsel og hogst er uten hjemmel, og er store og omseggripende. Forvaltningen endrer områdene og gir fremvekst av tusenvis av rotskudd, skaper ubalanse i artsmangfoldet og har bidratt til økt erosjon og slitasje. Hoves venner har dels kommersielle motiver ved sin aktivitet som vises ved Vipps og logoer over hele parken. Klager mener nasjonalparkstyret handler i strid med formålet med nasjonalparken og tilrettelegger for særinteresser fremfor å sikre allmennhetens tradisjonelle og skånsomme friluftsliv.

Nasjonalparkstyrets merknader

Nasjonalparkstyret viser i sin forberedende klagebehandling til at kontrakt med Skagerak Trepleie ikke er en del av saken og behandles som eget innsynskrav.

Når det gjelder utkast til forvaltningsplan som ble utarbeidet av Statsforvalteren i Agder i forbindelse med vernevedtaket i 2016, er denne tillatt å bruke i forvaltningsoppgaver, noe som er bekreftet skriftlig av Miljødirektoratet. Når det gjelder påstanden om at tillatelsen er et brudd på Miljødirektoratet vedtak av januar 2025 om stans av all skjøtsel, vises til Miljødirektoratets presisering om at tiltak som ikke har direkte hjemmel i verneforskrift eller skjøtselsplaner, bør forankres som vedtak eller skriftliggjøres, noe styret har gjort i denne saken. Det er heller ikke gitt tillatelser til skjøtsel annet enn rydding rundt kulturminner etter instruks fra Agder Fylkeskommune.

Det vises til at det er en del av styrets oppgaver å ønske velkommen inn i verneområder, særlig i områder der besøksstrategien legger opp til god tilrettelegging. Bålpanner, vedlikehold av stier og underlag underbygges av besøksstrategien og brukerundersøkelsen fra 2018. I Miljødirektoratets håndbok M1326 er tiltak som kanalisering og forsterkning av stier (dekke/klopper etc.) beskrevet som tiltak for å redusere erosjon og slitasje og samle ferdsel. Styret kan ikke se at tillatelsen bidrar til økt slitasje og erosjon, snarere det motsatte, ettersom påfylling av grus på hovedstien og flis på skogsstien/kyststien bidrar til redusert slitasje og at flere bruker de samme stiene uten å lage nye tråkk.

Hoves Venner har på oppdrag av Hove Drifts- og Utviklingsselskap (HDU) utført ulike forvaltningsoppgaver på området de siste 22 årene. Fra 2017 ble dette samarbeidet overtatt av nasjonalparkstyret. Hoves venner bidrar med betydelig dugnadsinnsats der mesteparten av oppgavene de siste 8 årene har omfattet ivaretakelse av verneverdiene ved å sette ut bålpanner (fjerne rullesteinsbålplasser), sette ut vedkasser og ved (redusere besøkendes hogst av ved i skogen), flise og gruslegge stier (kanalisere ferdsel og redusere slitasje), lage klopper og stikkrenner (redusere erosjon). Tillatelsen omfatter ikke skjøtsel eller felling av trær. Styret viser til at søknaden er behandlet etter fastsatte rutiner for søknader i verneområdet, og vurdert opp mot aktuelle hjemler i både verneforskrift og naturmangfoldloven.

Ettersom ingen av tiltakene er irreversible, er det ikke gitt oppsettende virkning mens klagen behandles videre. For å ivareta behovet for tilsyn og rydding på Hoveodden gjennom vinteren, er det

av avgjørende betydning at Hoves Venner kan bistå forvaltningen. Verken HDU eller Arendal kommune har ressurser til å overta forvaltningsoppgavene.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Nasjonalparkstyrets skal som forvaltningsmyndighet behandle søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Som del av dette må nasjonalparkstyret vurdere hvilke tiltak som er søknadspliktige og hvilke tiltak som kan gjøres uten krav om tillatelse. Ansvaret for skjøtsel ligger hos forvaltningsmyndigheten.

Det foreligger ikke en godkjent forvaltningsplan for nasjonalparken. Utkast til forvaltningsplan som ble utarbeidet av Statsforvalteren som del av verneprosessen kan brukes som veiledning frem til forvaltningsmyndigheten har utarbeidet endelig forvaltningsplan, forutsatt at innholdet i planen er i tråd med vernereglene vedtatt ved kgl.res. Forvaltningsplanen er kun retningsgivende, vedtak må være i tråd med bestemmelsene i verneforskriften eller naturmangfoldloven § 48.

Nasjonalparkstyret må i sin saksbehandling tydelig skille mellom tiltak som nasjonalparkstyret selv iverksetter som skjøtselstiltak etter naturmangfoldloven § 47 og tiltak som initieres av andre.

Nasjonalparkstyret har gitt tillatelse til de omsøkte tiltakene med hjemmel i verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g som åpner for å gi tillatelse til tiltak for å legge til rette for friluftsliv. Miljødirektoratet legger derfor til grunn at alle tiltakene har tilrettelegging for friluftsliv som formål, og at tiltakene ikke er skjøtselstiltak av hensyn til naturverdiene.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl.res. 16.12.2016.

Formålet med vernet er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Det følger av verneforskriften § 3 andre ledd at området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder blant annet oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, kaianlegg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger, graving, utfylling og henleggelse av masse, mudring og dumping, drenering og annen form for tørrlegging, gjødsling, tilplanting, nydyrking, flatehogst, bakkeplanering, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Verneforskriftens opplisting av tiltak er ikke uttømmende. Etter verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g kan forvaltningsmyndigheten etter søknad gi tillatelse til bygging av nye konstruksjoner og installasjoner, oppsetting av nye skilt og merking av stier, for å legge til rette for friluftsliv i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.

Etter verneforskriften § 4 er vegetasjonen, herunder døde busker og trær vernet mot skade, uttak og ødelegging. Forbudet er ikke til hinder for bruk av nedfalt virke til bålbrenning, unntatt i sone B. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til rydding av vegetasjon i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplan.

Motorferdsel er forbudt, jf. verneforskriften § 9. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorferdsel i forbindelse med rydding av vegetasjon etter § 4 tredje ledd bokstav a.

Naturmangfoldloven § 47 åpner for at forvaltningsmyndigheten kan foreta skjøtsel av verneområdet. Forvaltningsmyndigheten skal hvis mulig inngå avtale med grunneier om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak. Forvaltningsmyndigheten kan også inngå avtale med interesserte organisasjoner eller andre om at disse utfører slike skjøtselstiltak.

Naturmangfoldloven § 48 åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Saksbehandlingen

Nasjonalparkstyret ga Hoves venner dispensasjon i styrevedtak 26.08.2026. Det fremgår av forvalters innstilling og vedtaket at dispensasjonen er en omgjøring av tidligere vedtak datert 21.03.2026 ved at dette vedtaket i sin helhet er opphevet. Det er i innstillingen eller vedtaket ikke vist til hjemmel for omgjøring eller gjort noen vurdering av tidligere vedtak opp mot aktuelle omgjøringsregler.

Vedtak kan bare omgjøres dersom det er hjemmel for det, og en slik hjemmel finnes bl.a. i forvaltningsloven § 35. Vedtak kan omgjøres dersom det ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser, jf. § 35 første ledd bokstav a, eller dersom de er ugyldige jf. bokstav b. Vi vurderer at nasjonalparkstyret kunne omgjøre eget vedtak etter forvaltningsloven § 35 første ledd a, ettersom det nye vedtaket ikke var til skade for Hoves venner.

Hvilke tiltak krever dispensasjon fra verneforskriften?

Nasjonalparkstyret viser til at Hoves Venner på oppdrag av Hove Drifts- og Utviklingsselskap (HDU) har utført ulike forvaltningsoppgaver på området de siste 22 årene, og at dette samarbeidet fra 2017 er overtatt av nasjonalparkstyret.

Nasjonalparkstyret har ansvar for skjøtsel i nasjonalparken, dvs. tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet. Jf. naturmangfoldloven § 47. Adgangen til skjøtsel omfatter kun tiltak som forvaltningsmyndigheten selv iverksetter. Det kan således ikke overlates til andre å ta stilling til hvilke tiltak som bør igangsettes som skjøtsel. Forvaltningsmyndigheten kan inngå avtale med grunneier eller andre som kan stå for den faktiske utøvelsen av skjøtselstiltak, jf. § 47 første ledd. Dersom forvaltningsmyndigheten inngår slik avtale kreves ikke dispensasjon for tiltakene som iverksettes. Det må imidlertid gjøres en konkret vurdering av om aktuelle tiltak er nødvendige for å opprettholde eller oppnå naturtilstanden som er formålet med vernet, og dermed faller inn under skjøtselsbestemmelsen i § 47.

Tiltak som andre enn forvaltningsmyndigheten ønsker å iverksette i nasjonalparken krever dispensasjon fra vernebestemmelsene dersom det ikke er gjort særskilt unntak i verneforskriften. Det samme gjelder for tiltak som går ut over hjemmelen til skjøtsel i § 47. Tiltak som gjøres kun av hensyn til friluftslivet faller utenfor adgangen til skjøtsel etter § 47.

Er noen av de omsøkte tiltakene direkte tillatt i verneforskriften?

Hoves Venner søker om tillatelse til vedlikehold av grusvei og skogsstier, legging av stikkrenner, rør og klopper i områder med mye vann, sette ut, reparere og vedlikeholde rasteplasser, bålpanner, benker, vedkasser og bord, fjerne aske og søppel og vedlikeholde skilt og stimerking.

Det søkes om å rydde etablerte stier og holde disse åpne, inkludert ta ned knekte trær og trær som utgjør en risiko tett på grusvei og hovedstier. Videre søkes om å fylle på vedkasser med ved fra uttak av for eksempel fremmede arter, uønsket trevegetasjon, tynning/skjøtsel på området eller tilkjørt utenfra.

Vedlikehold mv.
Verneforskriften § 3 tredje ledd bokstav b åpner for vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsårer mv. Nasjonalparkstyret har vurdert at påfylling av grus på grusvei ved behov ca. hvert 5 år på de mest utsatte stedene, og legge på flis fra rent stedegent virke på skogsstier for å redusere tråkkslitasje er vedlikehold som faller inn under unntaket for vedlikehold.

Miljødirektoratet har ikke merknader til denne vurderingen, men presiserer at vedlikehold ikke skal føre til at veier eller kjørespor endrer karakter, og at skifte av dekke er tiltak som går ut over vanlig vedlikehold, jf. Veileder om opprettelse av verneområder (M-481 2016)) pkt. 4.12.1. Legging av klopper og stikkrenner er det gitt dispensasjon til, jf. nedenfor.

Når det gjelder reparering og vedlikehold av rasteplasser, bålpanner, benker, bord og vedkasser, samt vedlikehold av merking, er også dette vurdert som omfattet av unntaket for vedlikehold. Miljødirektoratet er enig i denne vurderingen. Dette forutsatt at det ikke gjelder nye innretninger eller tiltak, kun vedlikehold av det som finnes på stedet fra før. Utsetting av nye bålpanner og annen tilrettelegging som ikke er der fra før, krever tillatelse.

Når det gjelder rydding av etablerte stier for å holde disse åpne er Miljødirektoratet også enig i at dette omfattes av unntaket for vedlikehold. Dette vil også kunne omfatte trær som vurderes å utgjøre en risiko for å falle ned over sti eller grusvei. Imidlertid er også død vegetasjon vernet i verneområdene. Dette innebærer at vegetasjon som ryddes eller fjernes primært skal beholdes i verneområdet.

Hogst og påfylling av vedkasser
Når det gjelder påfylling av vedkasser er dette ikke vurdert eller omtalt i vedtaket, men det er påpekt at motorferdsel i forbindelse med skjøtsels- og forvaltningsoppgaver ikke er søknadspliktig. I innstillingen er dette beskrevet som:
"Fylle på vedkasser med ved fra uttak av for eksempel fremmede arter, uønsket trevegetasjon, tynning/skjøtsel på området eller tilkjørt utenfra"

Nasjonalparkstyret skriver i sin oversendelse av klagesaken at vedtaket ikke omfatter skjøtsel eller felling av trær, men slik vedtaket er formulert kan det oppfattes som om påfylling av ved kan skje med vegetasjon som tas ut nasjonalparken. Det fremgår også av dokumentene i klagesaken at det tidligere er tatt ut trær i nasjonalparken i overensstemmelse med forvalter og at det er tynnet noe skog, tatt ut yngre furu rundt kanonstillingen og drevet ungskogpleie.

Miljødirektoratet presiserer at påfylling av ved i vedkasser ikke er et skjøtselstiltak. Det gjelder selv om det vil være positivt at besøkende bruker ved fra vedkasser i stedet for å ta vegetasjon som ligger i nasjonalparken til ved.

Uttak av fremmede arter iverksatt av forvaltningsmyndigheten er et skjøtselstiltak etter naturmangfoldloven § 47. Dersom det er aktuelt å ta ut fremmede treslag, må det gjøres en konkret vurdering av hvilke trær som skal fjernes, og det må inngås særskilt avtale om utføring av tiltaket hvor dette tydelig fremgår.

Det er ikke tilstrekkelig begrunnelse for å ta ut vegetasjon som et skjøtselstiltak at noe er "uønsket trevegetasjon". Skjøtselsbestemmelsen er begrenset til hogst som er nødvendig for å opprettholde naturtilstanden som er formålet med vernet. Det er også uklart hva som ligger i begrepet "uønsket

trevegetasjon". Vi viser til at formålet med vernet er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, hvor plantelivet/vegetasjonen med naturlig tilhørende trær inngår.

Ved til bålpanner må hentes fra utenfor nasjonalparken. Bruk av motorferdsel til utkjøring av ved er ikke omfattet av unntaket i § 9 tredje ledd bokstav a. Slik motorferdsel krever dispensasjon.

I omtalen av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver vises det også til rydding av gravrøyser. Det er gitt tillatelse til rydding av kulturminner etter verneforskriften § 6 andre ledd. Eventuell motorferdsel i forbindelse med slik rydding krever dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Fjerning av aske og søppel i nasjonalparken kan skje uten tillatelse. I den grad dette skjer på eget initiativ fra Hoves venner, kreves det tillatelse fra nasjonalparkstyret for motorferdsel dersom det er nødvendig med motorferdsel for å frakte ut dette.

Det vises videre til motorferdsel for bortkjøring av biomasse i forbindelse med slått av engarealer som for eksempel ved Røde-kors hytta og strandenger på sensommer. Behovet for slik slått må vurderes som del av arbeidet med forvaltningsplan for nasjonalparken.

Miljødirektoratet presiserer at iverksettelse av skjøtsel er en forvaltningsoppgave som er lagt til et offentlig forvaltningsorgan og at det derfor ikke generelt kan avtales at andre skal iverksette skjøtsel. Forvaltningsmyndigheten må vurdere konkret hva som kan og bør iverksettes som offentlige skjøtselstiltak. Videre må reglene i naturmangfoldloven § 47 følges og oppdrag som settes ut gjøres i form av en avtale om hva som skal gjøres på vegne av forvaltningsmyndigheten og hvordan.

Er vilkårene for å gi dispensasjon oppfylt?

For de tiltakene som krever dispensasjon, kan det gis dispensasjon dersom verneforskriften eller naturmangfoldloven § 48 gir hjemmel til det.

Hoves venner er gitt tillatelse til utsetting av inntil 40 bålpanner og inntil 15 vedkasser, utsetting av benker på rasteplasser ved de inntil 40 bålpannene og inntil 20 andre steder, jf. verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g.

Videre er det gitt tillatelse til etablering av klopper og stikkrenner langs kyststien for å hindre erosjon på grunn av slitasje fra besøkende, jf. verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g, og rydding på /ved kulturminner etter instruks fra kulturminnevernseksjonen i Agder Fylkeskommune, jf. verneforskriften § 6 annet ledd.

Det er gitt tillatelse til motorisert ferdsel med traktor, personbil og ATV med tilhenger med materialer under arbeidet, jf. verneforskriften § 9 fjerde ledd bokstav c. Kjøringen er begrenset til transport av materialer i forbindelse med vedlikehold og reparasjoner av gapahuk, brygger, stier inkl. klopper og stikkrenner, rasteplasser og bålpanner på området.

Kjøringen er avgrenset til tidsrommet 09-12 på tirsdager, men mindre annet er direkte avtalt for eksempel ved akutte behov/av sikkerhetshensyn.

Selv om minimumsvilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, gir loven ikke noe krav på å få en dispensasjon. Det skal vurderes konkret om det skal gis en dispensasjon. I vurderingen vil blant annet omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av tiltaket være relevant.

Miljødirektoratet legger til grunn at Hoves Venner har avtale med grunneier om å drive vedlikehold, og viser til at flere av tiltakene som utføres i nasjonalparken er omfattet av verneforskriftens unntak for vedlikehold. Miljødirektoratet er enig i styrets vurdering av at det kan gis dispensasjon til tiltak på Hoveodden. Hoveområdet er mye brukt som turområde, og Miljødirektoratet ser at det vil være behov

for tiltak for å ivareta verneverdiene i området. Imidlertid er det viktig at tiltak som utføres av hensyn til besøkende gjøres innenfor rammen av vernebestemmelsene og tar tilstrekkelig hensyn til verneverdiene. Dette innebærer at det må gjøres vurderinger av omfanget av tiltak som er nødvendig.

Det gis tillatelse til utsetting av 40 bålpanner, 15 vedkasser og inntil 60 benker. Det er uklart om dette gjelder nye bålpanner, vedkasser og benker. Vedtaket gjelder for perioden 2025 til 2030, men det fremgår av sakens dokumenter at det er utført tiltak også i perioden før 2025 og at noe av det som er utført er vedlikehold av eksisterende innretninger. Vedlikehold er tillatt etter verneforskriften, mens nye anlegg og innretninger krever dispensasjon, Nasjonalparkstyret må klargjøre hva tillatelsen omfatter av nye tiltak i nasjonalparken.

Når det gjelder motorferdsel, er det et generelt utgangspunkt at motorferdsel i verneområder skal holdes på et minimum. Miljødirektoratet er enig i styrets vurdering av at det kan gis tillatelse til transport av materialer, men at motorferdselen må begrenses til det som er nødvendig, dvs. der det innebærer frakt av tungt utstyr eller tunge materialer. Tillatelsen som er gitt gir en vid adgang til kjøring. Nasjonalparkstyret må vurder hva som er nødvendig motorferdsel i forbindelse med tiltakene det gis tillatelse til.

Konklusjon

Nasjonalparkstyret viser i sitt vedtak til at Hoves Venner over lengre tid har utført oppgaver knyttet til vedlikehold og skjøtsel i nasjonalparken. Det vises i saksfremstillingen til at søknaden som er nå er behandlet ikke omfatter skjøtsel, men at Hoves venner også ønsker å utføre skjøtsel i området dersom dette blir aktuelt. Miljødirektoratet påpeker at det er viktig å skille mellom tiltak som krever dispensasjon og skjøtselstiltak som skjer regi av forvaltningsmyndigheten, jf. ovenfor.

Miljødirektoratet presiserer at påfylling av ved på vedkasser ikke er et skjøtselstiltak, og at det ikke er tillatt å ta ut vegetasjon fra nasjonalparken for dette formålet. Skjøtselsbestemmelsen gir derfor heller ikke hjemmel til motorferdsel til dette formålet.

Miljødirektoratet opphever nasjonalparkstyrets vedtak og sender saken tilbake til ny behandling.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Terje Qvam
seksjonsleder

Kopi til:
RAET NASJONALPARKSTYRE Postboks 504 4804 ARENDAL
Hoves venner

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
sfagpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no/raet

Tove Riiber Boye
Sømsveien 150
4870 FEVIK

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen **Vår ref.** 2025/10949-6 432.3 **Deres ref.** **Dato** 08.10.2026

Tilbakemelding på svar - Raet nasjonalpark - Grimstad 57/293 - Sømsveien 150 - felle bøketrær nær tomtegrense

Jeg viser til henvendelser om behov for hogst av farlige trær. Du har bedt om at vi saksbehandler en søknad om å felle bøketrærne på eiendommen langs din grense. Beklager lang svartid.

Jeg har ikke tatt saken din opp til behandling ennå, fordi styrets eget vedtak om sikringshogst ble påklaget av Statsforvaltren, og slik jeg oppfatter Miljødirektoratet så vil de ikke uttale seg i saken annet enn ved en klagebehandling.

Den pågående saken omfatter rydding av stier og sikring av områder på innfallsporter (som for eksempel Hove og Hasseltangen) etter naturmangfoldloven § 48, men denne er påklaget av Statsforvalteren. Dette gjelder ikke trær som er rette og friske, men derimot trær som allerede har delvis kantet og henger i luftrommet over stier og oppholdsområder

Vi har akkurat fått svar på klagen på vedtaket om sikringshogst på innfallsporter og turstier fra Miljødirektoratet, og vil vurdere søknaden din nå vi har fått satt oss inn i avgjørelsen.

Generelt:

Skogen i nasjonalparken er vernet, og grunneiere har anledning til å ta ut noe ved til eget bruk. All annen hogst er i utgangspunktet forbudt, og spesifikt i Sone B.

For Sone B Skogfredning er det ytterligere restriksjoner på skogen, der er også vedhogst søknadspliktig. Her er et utdrag av verneforskriften på lovdata https://lovdata.no/forskrift/2016-12-16-1632/§4:

§ 4.Vern av plantelivet
Vegetasjonen på land og i sjø, herunder døde busker, trær og ilanddrevet tang og tare er vernet mot all skade, uttak og ødelegging. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

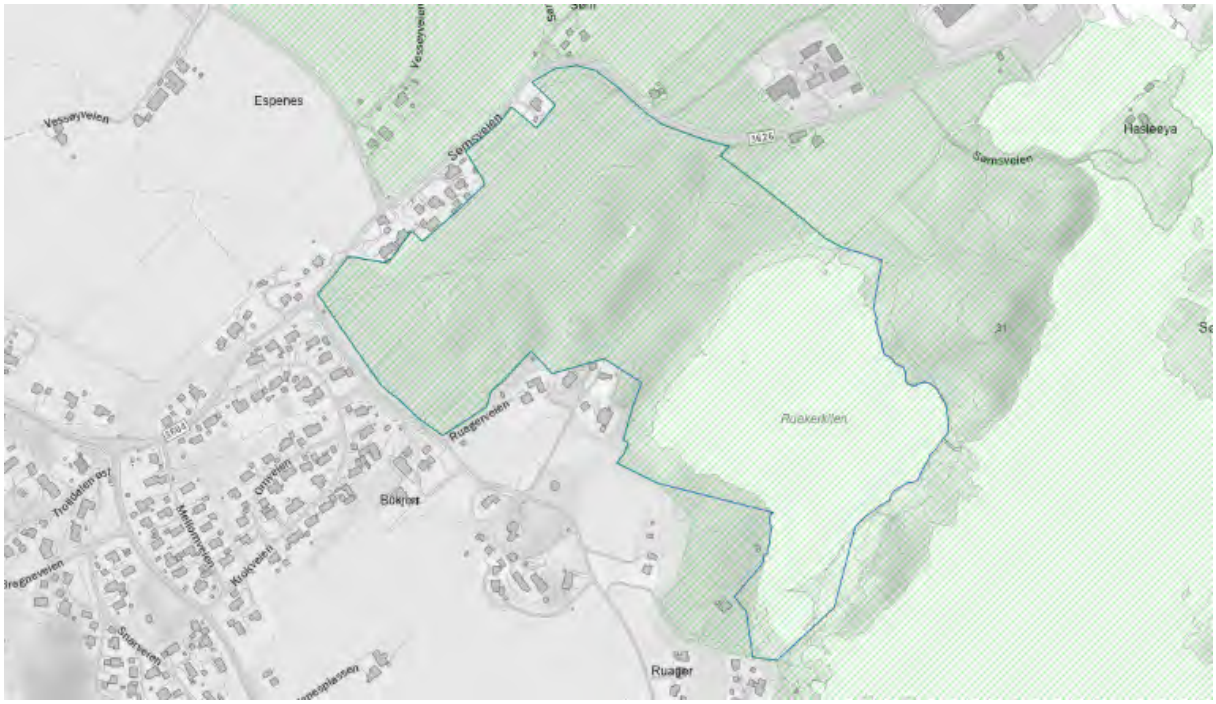
Bestemmelsen i første ledd er ikke til hinder for:

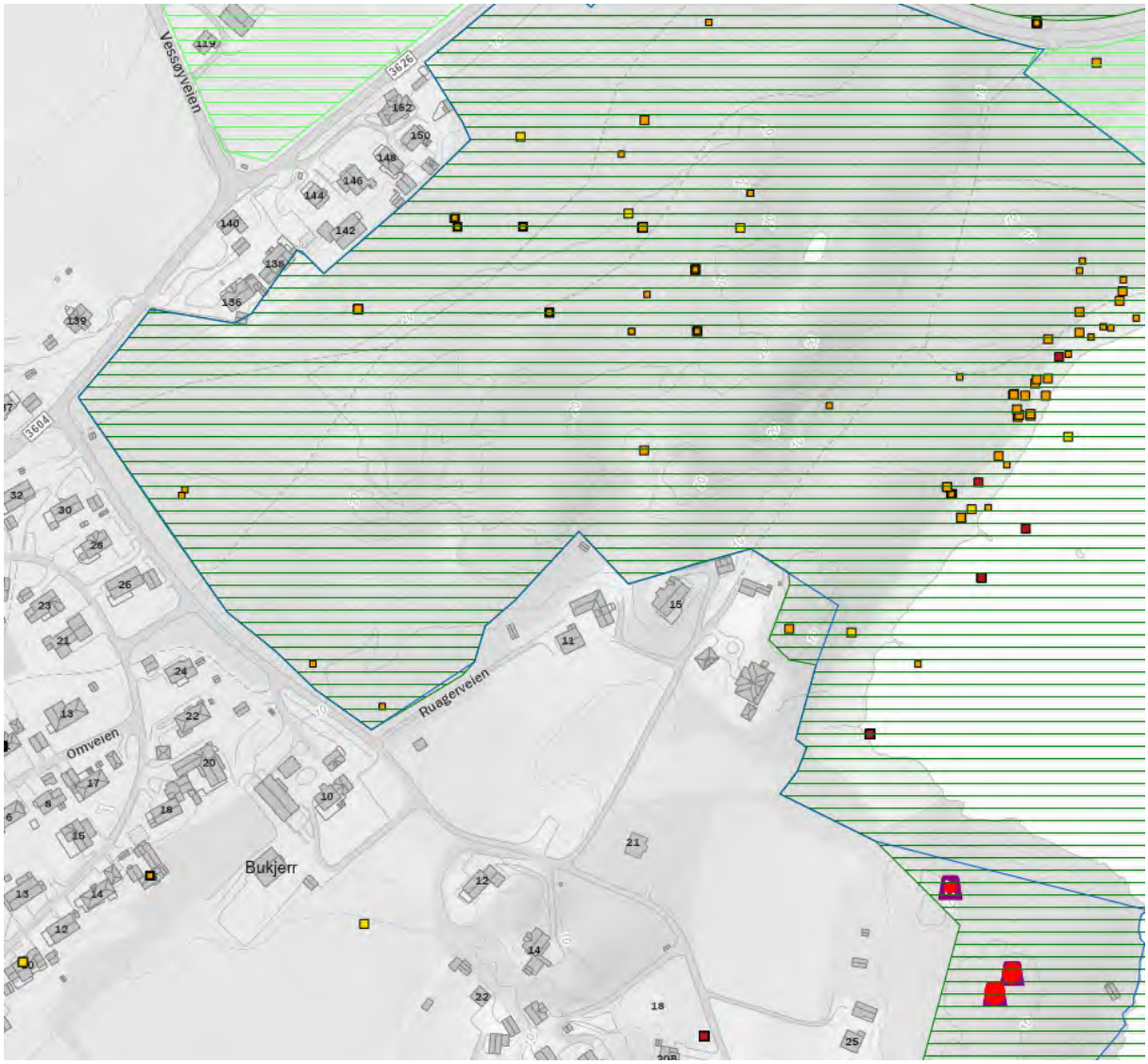
a. plukking av bær og matsopp.
b. plukking av vanlige planter og tang/tare til eget bruk unntatt i sone B, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.
c. rydding av ilanddrevet tang og tare på offentlige badestrender.
d. bruk av nedfalt trevirke til bålbrenning, unntatt i sone B.
e. skånsom vegetasjonsrydding og beplantning rundt fritidsbolig, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.
f. hogst av ved til eget bruk i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen, unntatt i sone B.
g. beite, unntatt i sone B.
h. slått, lyng- og gressbrenning, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

a. rydding av vegetasjon i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.
b. beite i sone B.
c. uttak av ilanddrevet tang og tare i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen, unntatt i sone B.

Skogen rundt Sømsveien 150 er en del av Sone B Skogfredning som er inntegnet med blå strek på dette utsnittet:

Lysegrønn= Søm Landskapsvernområde og Grønn= Raet Nasjonalpark. Blått= Sone B.

Det har vært en del uvær de siste årene og Miljødirektoratet har fått problemstillingen rundt rydding av trær etter storm og sikring av trær fra flere verneområder. De sendte derfor ut en presisering som sier at det er tillat å rydde stier slik at de er fremkommelige (omtrent 1 meter bred og 2 meter høy), men at all annen «sikring» og rydding er søknadspliktig og må behandles som er særskilt dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. For Sone B vil dette være enda strengere, ettersom skogen her er gitt et særskilt vern.

Det er mulig å søke om å få ta ned trær for «sikkerhets skyld», men jeg stiller meg tvilende tila at du vil få en dispensasjon all den tid trærne er friske og rette.
Dersom du ønsker å ta saken videre må du forberede deg på en langvarig saksbehandlingstid med klageavgjørelse fra Miljødirektoratet.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Grimstad kommune			
Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL

Postboks 504, 4804 Arendal
Telefon 37 01 75 00
sfagpost@statsforvalteren.no
www.statsforvalteren.no/agder
Organisasjonsnummer: NO 974 762 994

Saksnummer: 2026/11633
Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Begrunnelse for tildeling av midler til skjøtsel 2025-2026

Viser til tidligere notater på samme tema. Raet nasjonalparkstyre søker årlig om midler til den trua naturtypen Kystlynghei, som finnes fordelt i hele verneområdet. Hovedvekten av naturtypen er i Tvedestrand, der kulturlandskapsleie firmaet RAGG AS har hatt avtale med aktuelle grunneiere om skjøtsel. Ragg AS er oppløst, og avtalene med grunneiere er videreført til Oppegård mur og tradisjonshåndverk AS som blant annet driver med kulturlandskapspleie.

Det finnes dermed ingen andre aktuelle søkere til skjøtsel av kystlynghei for forekomstene i Tvedestrand. I 202025 og 2026 er det tildelt 300 000 kr per år til prosjektet for ivaretakelse av naturtypen. Tildelingen dekker utgifter forbundet med beiting og hold av beitedyr, brenning og rydding av kystlynghei, tilsyn, transport osv for året 2025 og 2026.

Postboks 504, 4804 Arendal
Telefon 37 01 75 00
sfagpost@statsforvalteren.no
www.statsforvalteren.no/agder
Organisasjonsnummer: NO 974 762 994

Saksnummer: 2026/11634
Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Begrunnelse for direkte tildeling til Oppegård Mur og Tradsjonshåndverk AS for restaurering av steingjerder i Søm LVO.

Oppdragsgiver Raet nasjonalpark ved forvalter har vurdert markedet for aktuelle leverandører og har kommet til at Oppegård Mur og Tradisjonshåndverk AS er eneste aktør som innehar den nødvendige spesialiserte kompetansen og erfaringen som er nødvendig for å gjennomføre oppdraget. De har spesialisert kompetanse på restaurering av steingjeder av den unike utformingen som finnes i Raet nasjonalpark og Søm LVO: Kassemurer av rullestein.

Det er gjennomført en markedsundersøkelse som viser at det ikke finnes andre leverandører som kan levere den etterspurte ytelsen med tilsvarende faglige kvalifikasjoner, dokumentert erfaring og nødvendig lokalkunnskap/fagkunnskap innen det aktuelle fagområdet.
Oppdragsgiver vurderer derfor at vilkårene for anskaffelse uten konkurranse er oppfylt, jf. forskrift om offentlige anskaffelser § 13-4 bokstav b nr. 2, ettersom konkurranse er umulig av tekniske og faglige årsaker og det ikke foreligger rimelige alternativer.

Anskaffelsens verdi er estimert til under kr 500 000 ekskl. mva. Oppdragsgiver har vurdert at en konkurranse ikke vil kunne gi reell konkurranse i markedet, og at en direkte tildeling derfor er den mest hensiktsmessige og ressursbesparende fremgangsmåten. Vurderingen er dokumentert i anskaffelsesprotokollen.

‘**Oppdragets varighet 2026-2027.**

Beløp 495 000 kr.

Fra: Kristina[kristinastenlundlarsen021@gmail.com]
Sendt: 24.09.2026 14:19:44
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie[jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no]
Kopi: robert.cornels.nordli (robert.cornels.nordli@arendal.kommune.no)
[robert.cornels.nordli@arendal.kommune.no]; Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]; Postmottak Miljødirektoratet[post@miljodir.no];
Tittel: Re: Invitasjon til rådgivende utvalgsmøte i Raet NP

Vi tar avvisningen av vår representant til etterretning. Forøvrig er vår representant eneste biolog blant de tilmeldte.

Skagerak Trepleie er å anse som inhabil- å komme i rådgivende utvalg som representant for eget næringsselskap som har hatt meget store inntekter på avtaler om sauehold i nasjonalparken- fremstår ikke å være i tråd med intensjonen med rådgivende utvalg. Som representant for Skagerak Trepleie representerer Sivert Wille Svane utelukkende sine egne næringsinteresser- hans råd og innspill er dermed ikke objektive.

Jeg vil be Miljødirektoratet om å klargjøre intensjonen bak rådgivende utvalg- krav til hvordan møtene skal avholdes- referat mm. Krav til habilitet mm. Samt hvem og hva slags interesser som skal ivaretas via utvalget?

Med vennlig hilsen
Kristina Stenlund Larsen
Foreningen Bevar Hoveodden.

tor. 24. sep. 2026 kl. 13:25 skrev Gulbrandsen, Jenny Marie <jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no>:

> Det er kun en representant fra hvert lag og forening.
>
> Med vennlig hilsen
>
> Jenny Marie Gulbrandsen
>
> Nasjonalparkforvalter
>
> Raet nasjonalpark
>
> Tlf: 4885 7804/ 370 17845
>
> Epost: jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no
>
> Hjemmeside: www.nasjonalparkstyre.no/raet
>
> www.raetnasjonalpark.no
>
> Ikke send konfidensiell informasjon med epost.

Fra: Kristina <kristinastenlundlarsen021@gmail.com>
Sendt: torsdag 24. september 2026 13:10
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie <jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no>
Emne: Re: Invitasjon til rådgivende utvalgsmøte i Raet NP

Hei, vi kommer to fra Foreningen Bevar Hoveodden, den ene har allergi mot melk.

Med vennlig hilsen
Kristina Stenlund Larsen

tor. 24. sep. 2026 kl. 09:53 skrev Gulbrandsen, Jenny Marie <jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no>:

> Hei!
>
> Jeg må bestille mat fra Hove /Arendal Catering innen 14.okt.
>
> Jeg ber derfor alle svare på outlookinvitasjonen eller i egen epost til meg (for eksempel svar på denne) med
>
> Deltar fysisk ja/nei /avslå (digital deltagelse på del 1 er mindre viktig å få registrert)
>
> Ved fysisk deltagelse vil jeg gjerne vite om det er noen hensyn jeg må ta til maten? Jeg har fått forslag om lasagne fra kjøkkenet ��
>
> Dette er det jeg har registrert så langt:

Org	Navn	Deltar
Alve vel	Monica Paulsen	Ja
Friluftsrådet sør	Geir Waagsnes	Ja
FS og Sjøsjukt	Tora Høgberget	Ja
Skagerak trepleie	Sivert Svane	Ja
Med Hjerte for arendal	Lisbeth Iversen	Digitalt
Birdlife Agder	Rune Skaaland	Ja
Raet besøkssenter	Trygve Norgaard	Ja
Ltand C	Peter Prokosch	Ja
Statsforvalteren i Agder	Gunnar O Lindaas	Ja
Geoinfo	Jan Ivar jansen	Ja
Foreningen Bevar Hoveodden	Kristina Stenlund Larsen	Ja
Raet NPS	Robert Nordli	Ja
Raet NPS	Beate Skretting	Ja
Raet NPS	Einar Johnsen	Ja
Naturvernforbundet i Agder	Rune Sævre	Ja
Arendal Undervannsklubb	Geir Eliassen	Ja

Med vennlig hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen

Nasjonalparkforvalter

Raet
nasjonalpark

Tlf: 4885 7804/ 370 17845

Epost: jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no

Hjemmeside: www.nasjonalparkstyre.no/raet

www.raetnasjonalpark.no

Ikke send konfidensiell informasjon med epost.

AGDER BONDELAG
Retur: Agder Bondelag, Gyldenløvesgate 2 A, 4611 KRISTIANSAND

Se mottakerliste nederst i dokumentet

Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
Ingunn Kile	27.08.2026	26/00319-4
	Deres dato	Deres referanse

Innspill fra Agder Bondelag i fbm faglig gjennomgang av utkast til forvaltningsplan for Raet Nasjonalpark

Agder Bondelag vil understreke at aktiv landbruksdrift er en forutsetning for å opprettholde mange av natur- og landskapsverdiene i verneområdene. Dokumentene beskriver selv at store deler av områdene er formet gjennom beitebruk, slått og annen tradisjonell landbruksaktivitet, og at gjengroing er en av de viktigste utfordringene for verneverdiene.

Vi mener derfor at forvaltningsplanen må tydeligere slå fast at:

• Aktiv landbruksdrift er en ønsket del av forvaltningen av verneområdene.
• Beiting og slått er viktige virkemidler for å opprettholde naturmangfold og kulturlandskap.
• Eksisterende gårdsbruk må ha mulighet til nødvendig vedlikehold, modernisering og utvikling for å kunne opprettholde lønnsom drift.
• Forvaltningspraksisen må være forutsigbar og gi grunneiere og brukere tilstrekkelig handlingsrom.
• Hensynet til matproduksjon må tillegges større vekt ved håndtering av skader fra grågås og andre arter som forårsaker betydelige avlingstap.

Agder Bondelag er bekymret for at økt detaljering av retningslinjer og en restriktiv dispensasjonspraksis over tid kan gjøre det vanskeligere å drive aktivt landbruk i områdene. Dette vil kunne bidra til mindre beite, mer gjengroing og svekket ivaretakelse av de kulturpåvirkede naturverdiene som vernet skal sikre.

Vi ber derfor om at forvaltningsplanen styrker omtalen av landbrukets rolle og tydeliggjør at aktiv drift er en viktig del av løsningen for å nå verneformålene.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Kirsten Helen Myren
Fylkesleder Agder Bondelag

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Miljødirektoratet		Postboks 5672 Sluppen	7485 TRONDHEIM
Statsforvalteren i Agder		Postboks 504	4804 ARENDAL

AGDER
BONDELAG

Fra: Gulbrandsen, Jenny Marie[jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no]
Sendt: 25.09.2026 16:03:42
Til: Kristina[kristinastenlundlarsen021@gmail.com]
Kopi: robert.cornels.nordli (robert.cornels.nordli@arendal.kommune.no)
[robert.cornels.nordli@arendal.kommune.no]; Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]; Postmottak Miljødirektoratet[post@miljodir.no]; Lindaas, Gunnar Ogwyn[gunnar.ogwyn.lindaas@statsforvalteren.no]; Ingrid Moe Dahl[ingrid.moe.dahl@miljodir.no];
Tittel: SV: Invitasjon til rådgivende utvalgsmøte i Raet NP

Miljødirektoratet må gjenre svare ut dette, men ettersom de har hatt noe sykefravær i verneseksjonen så sender jeg et foreløpig svar.

Vedlagt ligger vedtekter for Raet nasjonalparkstyre.

Her er det punktet som omhandler rådgivende utvalg:

6. Nasjonalpark-/verneområdestyret oppgaver Nasjonalpark-/verneområdestyret har følgende oppgaver:
(…)
6.8 Oppnevne rådgivende utvalg
Nasjonalpark-/verneområdestyret skal oppnevne et rådgivende utvalg. Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området. Formålet er å legge til rette for et godt samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten, offentlige organ, grunneiere, næringsliv, frivillige organisasjoner og samiske interesser der det er relevant. Rådgivende utvalg kan bl.a. bestå av representanter for grunneiere og rettighetshavere, friluftsråd, næringsliv, frivillige organisasjoner (f.eks. natur- og miljøorganisasjoner) og særlig berørte offentlige organer. Nasjonalpark- og verneområdestyret bør ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg.

Sivert Svane representerer Agder Bondelag i RU. Han er i tillegg næringsdrivende og har kontrakt med oppdrag i verneområdene på lik linje med flere andre. Som det fremgår av vedtaktene er det nevnt næringsliv som aktuelle inviterte til Rådgivende utvalg.
Sivert er utdannet agronom, arborist og med stor kompetanse på skjøtsel av kulturlandskap fra blant annet Sveits.

Det stemmer for øvrig ikke at Foreningen Bevar Hoveodden er den eneste som har en biolog/ representerer biologi i RU.

Peter Prokosch fra LTand C/Vision 52 er biolog, tidligere direktør i GRID Arendal
Rune Sævre fra Naturvernforbundet i Agder er biolog, tidligere ansatt i miljøvernavdelingen ved SFAG.
Tora Høgberget fra Sjøsjukt og FS er biolog
Trygve Norgaard fra Raet besøkssenter er biolog (lektor i biologi)
Kristina Kvile fra NIVA er biolog
Joan Fabres fra Salt er biolog
Arne Flor fra Entomologisk forening er biolog /lærer i biologi

Flere av de andre inviterte deltar nettopp fordi de er veldig opptatt av natur og naturvern.

Med vennlig hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
Nasjonalparkforvalter

Raet
nasjonalpark

Tlf: 4885 7804/ 370 17845
Epost: jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no

Hjemmeside: www.nasjonalparkstyre.no/raet
www.raetnasjonalpark.no

Ikke send konfidensiell informasjon med epost.

Fra: Kristina <kristinastenlundlarsen021@gmail.com>
Sendt: torsdag 24. september 2026 14:19
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie <jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no>
Kopi: robert.cornels.nordli (robert.cornels.nordli@arendal.kommune.no) <robert.cornels.nordli@arendal.kommune.no>; Postmottak SFAG <sfagpost@statsforvalteren.no>; Postmottak Miljødirektoratet <post@miljodir.no>
Emne: Re: Invitasjon til rådgivende utvalgsmøte i Raet NP

Vi tar avvisningen av vår representant til etterretning. Forøvrig er vår representant eneste biolog blant de tilmeldte.

Skagerak Trepleie er å anse som inhabil- å komme i rådgivende utvalg som representant for eget næringsselskap som har hatt meget store inntekter på avtaler om sauehold i nasjonalparken- fremstår ikke å være i tråd med intensjonen med rådgivende utvalg. Som representant for Skagerak Trepleie representerer Sivert Wille Svane utelukkende sine egne næringsinteresser- hans råd og innspill er dermed ikke objektive.

Jeg vil be Miljødirektoratet om å klargjøre intensjonen bak rådgivende utvalg- krav til hvordan møtene skal avholdes- referat mm. Krav til habilitet mm. Samt hvem og hva slags interesser som skal ivaretas via utvalget?

Med vennlig hilsen
Kristina Stenlund Larsen
Foreningen Bevar Hoveodden.

tor. 24. sep. 2026 kl. 13:25 skrev Gulbrandsen, Jenny Marie <jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no>:

> Det er kun en representant fra hvert lag og forening.
>
> Med vennlig hilsen
>
> Jenny Marie Gulbrandsen
> Nasjonalparkforvalter

Raet
nasjonalpark

Tlf: 4885 7804/ 370 17845
Epost: jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no

Hjemmeside: www.nasjonalparkstyre.no/raet
www.raetnasjonalpark.no

Ikke send konfidensiell informasjon med epost.

Fra: Kristina <kristinastenlundlarsen021@gmail.com>
Sendt: torsdag 24. september 2026 13:10
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie <jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no>
Emne: Re: Invitasjon til rådgivende utvalgsmøte i Raet NP

Hei, vi kommer to fra Foreningen Bevar Hoveodden, den ene har allergi mot melk.

Med vennlig hilsen
Kristina Stenlund Larsen

tor. 24. sep. 2026 kl. 09:53 skrev Gulbrandsen, Jenny Marie <jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no>:

> Hei!
>
> Jeg må bestille mat fra Hove /Arendal Catering innen 14.okt.
>
> Jeg ber derfor alle svare på outlookinvitasjonen eller i egen epost til meg (for eksempel svar på denne) med
> Deltar fysisk ja/nei /avslå (digital deltagelse på del 1 er mindre viktig å få registrert)
>
> Ved fysisk deltagelse vil jeg gjerne vite om det er noen hensyn jeg må ta til maten?
> Jeg har fått forslag om lasagne fra kjøkkenet 😊
>
> Dette er det jeg har registrert så langt:

Org	Navn	Deltar
Alve vel	Monica Paulsen	Ja
Friluftsrådet sør	Geir Waagsnes	Ja
FS og Sjøsjukt	Tora Høgberget	Ja
Skagerak trepleie	Sivert Svane	Ja
Med Hjerte for arendal	Lisbeth Iversen	Digitalt
Birdlife Agder	Rune Skaaland	Ja
Raet besøkssenter	Trygve Norgaard	Ja
Ltand C	Peter Prokosch	Ja
Statsforvalteren i Agder	Gunnar O Lindaas	Ja
Geoinfo	Jan Ivar jansen	Ja
Foreningen Bevar Hoveodden	Kristina Stenlund Larsen	Ja

Raet NPS	Robert Nordli	Ja
Raet NPS	Beate Skretting	Ja
Raet NPS	Einar Johnsen	Ja
Naturvernforbundet i Agder	Rune Sævre	Ja
Arendal Undervannsklubb	Geir Eliassen	Ja

Med vennlig hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
Nasjonalparkforvalter

Raet
nasjonalpark

Tlf: 4885 7804/ 370 17845
Epost: jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no

Hjemmeside: www.nasjonalparkstyre.no/raet
www.raetnasjonalpark.no

Ikke send konfidensiell informasjon med epost.

Vedtekter for nasjonalpark-/verneområdestyrer oppnevnt i medhold av naturmangfoldloven § 62

Fastsatt av Miljødirektoratet 19.01.2024 med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 62 annet ledd tredje punktum, jf. delegeringsvedtak 8. januar 2021 nr. 65 og 15. januar 2021 nr. 82

1. Vedtektenes formål

Formålet med vedtektene er å gi bestemmelser om oppnevning av nasjonalpark- og verneområdestyret, og om styrets og nasjonalpark- /verneområdeforvalters myndighet og oppgaver.

Vedtektene skal videre legge til rette for en helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning av verneområdene som forvaltes av nasjonalpark-/verneområdestyret i samsvar med verneformålet og i tråd med nasjonale mål og internasjonale forpliktelser.

2. Oppnevning og sammensetning av nasjonalpark- og verneområdetyrer

Nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevnes av Miljødirektoratet etter innstilling fra berørte kommuner, fylkesting og Sameting.

Oppnevningsperioden for medlemmene i styret følger valgperioden for henholdsvis kommunestyrene, fylkestingene og Sametinget. Sammensetningen av nasjonalpark-/verneområdestyret skal følge kravene til kjønnsfordeling i likestillingsloven § 28.

Hver kommune skal være representert med ett medlem og innstiller en kvinne og en mann blant kommunestyrets medlemmer. Hver fylkeskommune skal være representert med ett medlem fra fylkestinget/fylkesrådet, og innstiller en kvinne og en mann blant fylkestingets/fylkesrådets medlemmer.

Medlemmene skal ha personlige varamedlemmer som møter når det faste medlemmet har forfall.

Nasjonalpark-/verneområdestyret velger selv sin leder og nestleder.

3. Nasjonalpark-/verneområdestyrets myndighet

Nasjonalpark-/verneområdestyret har følgende myndighet etter naturmangfoldloven:

- forvaltningsmyndighet etter verneforskrifter
- myndighet til å gi dispensasjon fra verneforskriftene med hjemmel i verneforskriftens dispensasjonsbestemmelser og naturmangfoldloven § 48
- myndighet til å utføre skjøtsel i verneområdene etter naturmangfoldloven § 47
- håndheving etter naturmangfoldloven §§ 69 – 72 og § 73.

Utøving av myndigheten skal skje i samsvar med naturmangfoldloven, herunder alminnelig bestemmelser om bærekraftig bruk i lovens kapittel 2.

Alle medlemmene i nasjonalpark-/verneområdestyret har et felles ansvar for en helhetlig forvaltning av verneområdene hvor ivaretakelse av verneverdiene og verneformålet er hovedoppgaven. Medlemmene av nasjonalpark-/verneområdestyret skal forvalte verneområdene i samsvar med internasjonale forpliktelser, naturmangfoldloven og verneforskriftene for det enkelte verneområde.

Nasjonalpark-/verneområdestyret er en juridisk person med myndighet til å inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer.

Forvaltningsknutepunkt for verneområdet(ene) fastsettes av Miljødirektoratet.

4. Nasjonalpark-/verneområdestyrets sekretariat

Nasjonalpark/verneområdestyret skal ha et sekretariat som består av en eller flere nasjonalpark-/verneområdeforvaltere.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter(e) ansettes av Statsforvalteren.

Ansettelsen skjer etter egen instruks for ansettelse av nasjonalpark /verneområdeforvalter utarbeidet av Klima- og miljødepartementet, og i dialog med styret.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet.

Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark-/verneområdeforvalteren. Ved permisjon, langtidsfravær, eller der forvalter varsler om fratredelse fra sin stilling, skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.

Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.

5. Om møtene i nasjonalpark-/verneområdestyret

Kommuneloven kap. 11 om saksbehandlingen i folkevalgte organer kommer til anvendelse så langt de passer, med de tilpasninger som er fastsatt i disse vedtektene. Kommuneloven kap. 8 §§ 8-1 og 8-2 gjelder tilsvarende.

Nasjonalpark-/verneområdestyret bør tre sammen minst fire ganger hvert år og ellers når lederen bestemmer. Lederen plikter å kalle inn dersom minst en tredel av medlemmene ønsker det.

Innkalling til møte i nasjonalpark-/verneområdestyret skal varsles senest 2 uker før møtet. Endelig innkalling med saksdokumentene sendes senest 1 uke før møtet. Nasjonalpark-/verneområdestyret avgjør selv om det vil ta opp eventuelle saker som ettersendes senere enn dette.

Det føres protokoll fra møtene. Protokollen underskrives av styreleder og ett medlem som velges ved møtets begynnelse. Eventuelle protokolltilførsler må fremsettes i møtet.

Forvalters tilråding til vedtak skal fremgå av møteprotokollen.

For at nasjonalpark-/verneområdestyret skal være beslutningsdyktig må minimum halvparten av representantene være til stede. Vedtak fattes ved flertallsbeslutninger. Ved stemmelikhet har lederen dobbeltstemme.

6. Nasjonalpark-/verneområdestyret oppgaver

Nasjonalpark-/verneområdestyret har følgende oppgaver:

6.1. Behandle søknader

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal behandle søknader og treffe vedtak etter verneforskriftene eller etter naturmangfoldloven § 48, jf. § 77 annet punktum, i tråd med forvaltningsloven og naturmangfoldlovens bestemmelser.

Vedtak etter verneforskrifter og naturmangfoldloven § 48 som nasjonalpark-/verneområdestyret, forvalter eller arbeidsutvalget fatter, skal registreres i Miljøvedtaksregisteret innen tre virkedager, jf. forskrift om Miljøvedtaksregisteret § 3. Vedtak som gjelder håndheving (retting, tvangsmulkt mv) etter naturmangfoldlovens kap. IX skal ikke registreres i Miljøvedtaksregisteret.

Alle vedtak fattet av nasjonalpark/verneområdestyret, forvalter eller arbeidsutvalget skal sendes i kopi til Statsforvalteren.

6.2 Forberedende klagesaksbehandling

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal behandle klager på sine vedtak som forberedende klageinstans etter forvaltningslovens bestemmelser. Nasjonalpark-/verneområdestyret skal foreta de undersøkelser klagen gir grunn til. Dersom

nasjonalpark-/verneområdestyret ikke finner grunn til å endre vedtaket som følge av klagen, skal saken oversendes klageinstansen.

Miljødirektoratet er klageinstans for vedtakene som fattes av styret, eller av forvalter og arbeidsutvalg på vegne av nasjonalpark-/verneområdestyret.

Når det klages på vedtak truffet av nasjonalpark-/verneområdestyret, må forberedende klagebehandling skje i nasjonalpark-/verneområdestyret før saken eventuelt endes over til Miljødirektoratet som klageinstans. Også for vedtak truffet av arbeidsutvalget eller forvalter etter delegert myndighet, skal forberedende klagebehandling skje i nasjonalpark-/verneområdestyret.

Ved oversendelse av klagen til Miljødirektoratet skal nasjonalpark-/verneområdestyret fremstille saken på en oversiktlig måte og tilrettelegge grunnlaget for klageinstansens behandling. Kopi av alle sakens dokumenter skal vedlegges (kronologisk). Dersom forvalters innstilling fraviker nasjonalpark-/verneområdestyrets vedtak, skal dette fremgå av saksfremstillingen og møteprotokollen.

6.3 Delegere myndighet til forvalter

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi forvalteren myndighet til å treffe vedtak og beslutninger i følgende sakstyper på vegne av styret:

1. Behandle søknader om ferdsel og om motorferdsel etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.

2. Behandle søknader etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48:

    a) når vedtaket innebærer fornying av tidligere dispensasjon som er gitt av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget dersom forutsetningene for tillatelsen er tilnærmet uendret,
    b) når det foreligger en etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget i tilsvarende saker og
    c) når forvaltningsplan gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen.

3. Treffe vedtak i samråd med styreleder når en sak haster fordi det er fare for skade eller annen negativ påvirkning på verneverdiene, for eksempel stans av ulovlig forhold, pålegg om retting eller direkte gjennomføring.

4. Behandle søknader om, eller på eget tiltak, endre frister som er fastsatt av nasjonalpark-/verneområdestyret.

5. Gi utsettelse av klagefrist etter forvaltningsloven § 29 fjerde ledd.

6. Treffe beslutning om utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.

7. Beslutte oversendelse av saker til Miljødirektoratet med anbefaling om å ilegge overtredelsesgebyr.

Beslutningen om å delegere myndighet til forvalter må gjøres skriftlig og det må fremgå hvilken delegert myndighet forvalter har. Beslutning om delegert myndighet skal publiseres på nasjonalpark-/verneområdestyrets nettsider.

6.4 Følge opp brudd på verneforskriftene, naturmangfoldloven og enkeltvedtak

Nasjonalpark-/verneområdestyret har et selvstendig ansvar for å følge opp alle ulovlige forhold i verneområdene i medhold av reglene i naturmangfoldloven kap. IX om Håndheving og sanksjoner, som styret får kjennskap til. Dette kan f.eks. være brudd på naturmangfoldlovens bestemmelser, overtredelser av bestemmelser i verneforskriftene, eller brudd på enkeltvedtak eller vilkår i gitte tillatelser.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal vurdere hvorvidt overtredelsen skal anmeldes til politiet etter naturmangfoldloven § 75, eller sendes Miljødirektoratet for vurdering av overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven § 74. I vurderingen skal nasjonalpark-/verneområdestyret sikre at hensynet til både allmennpreventive og individualpreventive hensyn ivaretas for best mulig å kunne forebygge miljøkriminalitet. Dersom forholdet anmeldes, skal kopi av anmeldelse, samt avgjørelsesbeslutningen fra politiet, sendes Miljødirektoratet.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal i tillegg vurdere og følge opp ulovlige forhold i verneområdene etter bestemmelsene i naturmangfoldloven § 69 første ledd (stans og retting), § 70 andre ledd (tiltak ved uforutsette miljøkonsekvenser av lovlig virksomhet), § 71 første ledd (direkte gjennomføring) og § 73 første ledd (tvangsmulkt).

6.5 Utarbeide og revidere forvaltningsplaner

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal utarbeide og revidere forvaltningsplan for verneområdet. Oppstart av planarbeidet skal skje i dialog med Miljødirektoratet. Forvaltningsplaner skal utarbeides innenfor rammene av naturmangfoldloven og verneforskriftene.

Forvaltningsplanen skal konkretisere hvordan formålet med vernet skal nås, og skal inneholde en flerårig tiltaksplan og en besøksstrategi. Før forvaltningsplanen sendes på høring skal endelig utkast sendes Miljødirektoratet for faglig gjennomgang. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

6.6 Skjøtsel og besøksforvaltning

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ut fra en vurdering av om verneformålet i de enkelte verneforskrifter oppnås, vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging.

Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging i nasjonalparker og landskapsvernområder skal inngå i forvaltningsplanen, jf. naturmangfoldloven §§ 35 og 36 siste ledd.

Forvaltningstiltak iverksettes på et kunnskapsbasert grunnlag i samsvar med vedtatte forvaltnings- og skjøtselsplaner.

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan legge til rette for at verneområdenes potensial for verdiskapning utnyttes innenfor rammen av verneforskriftene og naturmangfoldloven i samsvar med besøksstrategi og forvaltningsplan. Nasjonalpark-/verneområdestyret bør innlede et samarbeid med lokalt reiseliv, øvrig reiseliv og aktuelle besøkssenter i dette arbeidet for å sikre at hensynet til verneområdet ivaretas. Nasjonalpark-/verneområdestyret er forvaltningsmyndighet og skal ikke opptre som kommersiell aktør.

Nasjonalpark/verneområdestyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtsels- og forvaltningstiltak i verneområdene i tråd med den flerårige tiltaksplanen.

Som forvaltningsmyndighet skal nasjonalpark-/verneområdestyret i besøksstrategien vurdere behovet for særskilte informasjonstiltak. Nasjonalpark-/verneområdestyret er hovedansvarlig for informasjonstiltak og skal gjennomføre dette i henhold til Miljødirektoratets merkestrategi.

Nasjonalpark-/verneområdestyret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltnings- og skjøtselsplaner. Tildelingene skjer ut ifra de budsjettmessige rammer det enkelte året. Nasjonalpark/verneområdestyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- og tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter.

6.7 Grensemerking

Nasjonalpark-/verneområdestyret har ansvar for at det gjennomføres nødvendig grensemerking og vedlikehold av merkingen i verneområdene. Merkingen skal gjennomføres etter retningslinjer gitt av Miljødirektoratet i veileder om Opprettelse av verneområder (M-481).

6.8 Oppnevne rådgivende utvalg

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal oppnevne et rådgivende utvalg. Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området. Formålet er å legge til rette for et godt samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten, offentlige organ, grunneiere, næringsliv, frivillige organisasjoner og samiske interesser der det er relevant.

Rådgivende utvalg kan bl.a. bestå av representanter for grunneiere og rettighetshavere, friluftsråd, næringsliv, frivillige organisasjoner (f.eks. natur- og miljøorganisasjoner) og særlig berørte offentlige organer.

Nasjonalpark- og verneområdestyret bør ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg.

6.9 Opprettelse av et arbeidsutvalg
Nasjonalpark-/verneområdestyret kan nedsette et arbeidsutvalg bestående av medlemmer fra nasjonalpark-/verneområdestyret.

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi arbeidsutvalget myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven og verneforskriftene i enkeltsaker som ikke er av stor betydning for verneverdiene. Arbeidsutvalgets vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i forvaltningsplan eller andre retningslinjer og i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften.

6.10 Opprettelse av et administrativt kontaktutvalg
For å sikre at god samordning mellom forvaltning av verneområdene og annen kommunal forvaltning, bør nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevne et administrativt kontaktutvalg bestående av representanter fra administrativt nivå i de ulike kommunene.

Formålet er å formalisere forvalteren sin administrative kontakt mot kommunene og samordning med kommunal forvaltning ellers, å etablere kunnskap om forvaltningen av verneområdene i kommuneadministrasjonen og bidra til lokalkunnskap i forvalterens innstilling til styret.

6.11 Naturbase og rapportering
Nasjonalpark-/verneområdestyret har ansvar for at opplysninger i Naturbase om verneområdet er oppdatert.

Rapporter og anmeldelser for brudd på naturmangfoldloven og verneforskriften skal sendes til Miljødirektoratet.

7.Nasjonalpark-/verneområdeforvalters oppgaver
Nasjonalpark-/verneområdeforvalter har følgende oppgaver:

7.1 Sekretariat
Nasjonalpark-/verneområdeforvalters hovedoppgave er å være sekretariat for nasjonalpark-/verneområdestyret og faglig forberede alle styresaker.

Forvalteren skal bidra til at verneområdene forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften og at saksbehandlingen følger forvaltningslovens bestemmelser.

Forvalteren skal i samråd med nasjonalpark-/verneområdestyret sørge for enhetlig og helhetlig forvaltning av verneområdene uavhengig av administrative grenser.

7.2 Fatte vedtak etter delegert myndighet
Nasjonalpark-/verneområdeforvalter kan fatte vedtak etter delegert myndighet. Dette

forutsetter at nasjonalpark-/verneområdestyret i skriftlig beslutning har delegert aktuell myndighet til forvalter etter pkt. 6.3.

Det skal komme frem av saksutredningen hvis forvalter fatter vedtak etter delegert myndighet. Alle vedtak som fattes etter delegert myndighet, skal refereres for styret.

Vedtak forvalteren fatter etter delegert myndighet etter pkt. 6.3 skal være i tråd med naturmangfoldloven, verneforskriften og forvaltningsplan. Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi særskilte retningslinjer for behandlingen av denne typen saker.

8. Statsforvalterens klagerett

Statsforvalterne har klagerett på vedtak fattet av nasjonalpark- og verneområdestyret jf. naturmangfoldloven § 62 tredje ledd siste setning.

9. Samarbeid med SNO lokalt

Statens naturoppsyn har tilsynsmyndighet i verneområdet, jf. lov om statlig naturoppsyn.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal etablere et samarbeid med SNO lokalt.

10. Endring av vedtektene

Miljødirektoratet kan endre disse vedtektene.

Miljø-
direktoratet

Agder Bondelag

Trondheim, 04.09.2026

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
	2025/5705	Line-Kristin Larsen

Innspill fra Agder Bondelag ifm. faglig gjennomgang av utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark

Vi viser til henvendelse mottatt 28.8.2026 vedrørende utarbeidelse av forvaltningsplan for Raet nasjonalpark.

Forvaltningsplanen har vært til faglig gjennomgang hos Miljødirektoratet før høring, og nå skal Raet nasjonalparkstyre klargjøre planen til et dokument som skal sendes på høring. I prosessen frem til et ferdig høringsutkast er det naturlig at deres innspill behandles, og styret kan vurdere eventuelle endringer i utkastet som ble sendt på faglig gjennomgang.

Vi bistår nasjonalparkstyret ved behov og avklarer eventuelle tvilsspørsmål som følge av kommentarene vi har levert til utkastet. Enn så lenge er planen et foreløpig utkast, ikke en ferdig versjon.

Når høringsutkastet er ferdig, blir planen sendt på høring til alle rettighetshavere og interessenter i Raet nasjonalpark. Etter høring kan styret igjen vurdere eventuelle endringer i planen før den blir vedtatt.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam	Line-Kristin Larsen
seksjonsleder	seniorrådgiver

Kopi til:

RAET NASJONALPARKSTYRE	Postboks 504	4804	ARENDAL

Norges
nasjonalparkkommuner

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/406-8 **Saksbehandler:** Jenny Marie Gulbrandsen **Dato:** 12.10.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	30/26	16.10.2026

Foreløpig rapport økonomi 2026

Innstilling fra forvalter

Styret tar rapporten til orientering

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

M1710 Drift av styret

Prosjekt	Konto	Konto (T)	Budsjett	Forbruk	Rest
M1710			410 000,00	0,00	410 000,00
M1710	5300	Styrer, råd og utvalg	0,00	34 405,65	-34 405,65
M1710	5330	Honorarer	0,00	1 600,00	-1 600,00
M1710	5400	Arbeidsgiveravgift	0,00	5 478,89	-5 478,89
M1710	6750	Kjøp av tjenester til løpende driftsoppgaver, IKT	0,00	4 001,56	-4 001,56
M1710	6780	Kjøp av andre fremmede tjenester	0,00	92 967,00	-92 967,00
M1710	6830	Annonser	0,00	11 000,00	-11 000,00
M1710	6860	Møter eksterne	0,00	25 079,57	-25 079,57
M1710	6861	Møter interne	0,00	1 230,22	-1 230,22
M1710	6870	Kurs og seminarer for egne ansatte	0,00	2 250,00	-2 250,00
M1710	6880	Kurs og seminarer for eksterne deltagere	0,00	1 000,00	-1 000,00
M1710	6900	Telefoni og datakommunikasjon, samband, internett	0,00	2 200,00	-2 200,00
M1710	7100	Bilgodtgjørelse, oppgavepliktig	0,00	6 635,60	-6 635,60
M1710	7132	Reisekostnad, ikke oppgavepliktig	0,00	2 717,01	-2 717,01
M1710	7150	Diettkostnad, oppgavepliktig	0,00	3 496,00	-3 496,00
M1710	7400	Medlemskontingent	0,00	7 731,50	-7 731,50
M1710			**410 000,00**	**201 793,00**	**208 207,00**

Leie av lager skal utbetales
Forvalters reiseutgifter i november skal dekkes
Restmidler faktureres av SGT før nyttår.

M1709 Tiltak i verneområder

Prosjekt	Konto	Konto (T)	Budsjett	Forbruk	Rest
M1709			1 685 000,00	0,00	1 685 000,00
M1709	6780	Kjøp av andre fremmede tjenester	0,00	335 700,00	-335 700,00
M1709			**1 685 000,00**	**335 700,00**	**1 349 300,00**

Tilskudd til toaletter 1 mill tildelt i 2026 – utenfor verneområdet

Reparasjoner av toaletter Tvedestrand 270 000kr
Faktura 45 000 kr til Ruagerkilen diverse tiltak SNO+ Oppegaard Mur og Tradisjonshåndverk AS
Kontrakter på rydding fremmede arter 200 000 kr+++

Restmidler:
Spornes 500 000 kr ? eventuelt reparasjoner Arendal kommune må sende faktura til prosjekt
Reparasjoner i Grimstad?

M2610 Båttur AFK tildeling til Båttur Arendalsuka

Prosjekt	Konto	Konto (T)	Budsjett	Forbruk	Rest
M2610	6460	Leie av andre transportmidler	0,00	150 000,00	-150 000,00
M2610			**0,00**	**150 000,00**	**-150 000,00**

Har sendt utbetalingskrav til AFK.

M1805 Forvaltningsplan og skjøtselsplan

Prosjekt	Prosjekt (T)	Konto	Konto (T)	Budsjett	Forbruk	Rest
M1805	Raet - forvaltningsplan (142021)			300 000,00	0,00	300 000,00
M1805	**Raet - forvaltningsplan (142021)**			**300 000,00**	**0,00**	**300 000,00**

70 000 kr skal faktureres Biofokus for feltarbeid på Spornes

200 000 kr skal faktureres Dokkadeltaet våtmarkssenter for Skjøtselsplan Sporens Revidering

30 000 kr til RU møte og andre møter ifm forvaltningsplan

M2322 Stiftelsen Hasseltangen – midler til gjenplanting av areal

Prosjekt	Prosjekt (T)	Budsjett	Forbruk	Rest

M2322	Raet - Stiftelsen Hasseltangen (152021)	111 863,82	0,00	111 863,82
M2322	**Raet - Stiftelsen Hasseltangen (152021)**	**111 863,82**	**0,00**	**111 863,82**

M2607 Restaureringstiltak i Raet NP

Prosjekt	Konto	Konto (T)	Budsjett	Forbruk	Rest
M2607			3 900 000,00	0,00	3 900 000,00
M2607	6780	Kjøp av andre fremmede tjenester	0,00	200 000,00	-200 000,00
M2607			**3 900 000,00**	**200 000,00**	**3 700 000,00**

Utbetalt 200 000 kr til Norsk Insektvern (Sommerfuglprosjektet)

Kontrakt 500 000 kr til Oppegaard Mur og tradisjonshåndverk AS på vei – Restaurering av steingjerder.

3,2 mill er meldt inntil Mildir i retur. (Brokar Haslebukta, Fyllmasser Haslebukta og lekter Rødøya). Kan søke omdisponering av disse- mangler forslag.